

TRIBUNA POPORULUI

Abonamentul:

Pe un an . . . 4 Cor. | Pentru România și America:
Pe un jum. an . . . 2 Cor. | Pe un an . . . 10 cor.
Un număr 4 fileri.

Apare în fiecare Duminecă.

Redacția și Administrația: Strada Deák Ferenc 20.
Inserțiunile se primesc la administrație. — Manuscripte
nu se înapoiază. — Telefon pentru oraș și comitat 502.
Mulțumite publice și Loc deschis costă fiecare șir 20 fil.

Pricinile emigrării.

Ziarele ungurești scriu că în un comitat din Nordul Ungariei a fost pedepsit, cu închisoare de 2 săptămâni, un agent care îndemna oamenii să emigreze în America.

Zilele trecute guvernul Statelor-Unite din America a publicat un raport amănunțit despre creșterea populației din America. Din acest raport vedem că, în afară de nașteri, în anul 1911 populația Americii de Nord a crescut cu aproape un milion numai din imigrări. Anume au venit în America 1.198.037 de inși și s-au întors 380.418.

Pe noi ne privește în rîndul întâi numai numărul de suflete cu care contribuim noi, popoarele din Ungaria, la sporul populației din America. Și numărul acesta este mare.

În cursul anului 1911 din Ungaria au emigrat în America 123.519, întorcându-se în aceeași vreme numai 22.060. Față de anul 1910 numărul emigranților noștri a crescut cu aproape 50.000.

În toate țările mai înaintate în cultură se iau măsuri pentru micșorarea emigrărilor, căci bărbații conducători ai acestor țări își dau bine seama de marea pierdere ce-o îndură țara lor prin sutele de mii de brațe muncitoare de cari rămâne lipsită țara. Căci nu părăsesc țara cei neputincioși, cari sunt o sarcină și pentru ai lor și

pentru comune, ei o părăsesc elementele cele mai sănătoase, elementele dornice de muncă răsplătită cuvenit, care să-ți dea puțința de a trăi liniștit, la adăpostul grijelor și nevoilor.

Și în Ungaria — care merge în fruntea țărilor ce sporesc, prin emigranții lor, America — s-au luat în repetite rînduri măsuri cari tindeau să micșoreze emigrarea. Dar ea și pe alte țărîmuri, astfel și pe acest țărîm guvernării noastre n-au căutat nici odată să lecuiască rana, ei s-au mulțumit s'o ascundă pentru ochii altora. Guvernării noastre n-au căutat nici odată să lecuiască *velele* din cari isvorește emigrarea, n-au căutat să descopere și să înlătore *pricinile* cari duc la emigrările aceste îngrozitoare ca număr. — ei s-au mulțumit să aducă fel și fel de legi cari să *îngreuneze* emigrarea, hotărînd spre pildă că emigrarea se poate face numai prin Fiume și pedepsind pe agenții cari îi îndeamnă pe oameni să emigreze.

Dacă guvernării noastre și-ar da cât de puțină trudă să cunoască adevăratele nevoi ale poporului, în curînd ar ajunge la convingerea că nu agenții societăților sunt cei mai aprigi îndemnători la emigrare. — agenții aceștia sunt mizeria, sarcinile mari de tot felul, marile și micile neîndreptăți la cari sunt expuși cetățenii din partea administrației: legile ce se

aduc împotriva celor mici și săraci, îngreunându-le și mai mult condițiile de traiu.

Nu așa în alte țări. În Germania spre pildă, la 1881, numărul emigranților era de 220.902, care în urma măsurilor sănătoase luate de guvernele țării a scăzut și scade mereu. La 1891 numărul emigranților era numai de 120.089; la 1901 de 22.073, iar la 1910 numărul emigranților nu atingea nici cinci mii.

La reducerea aceasta a numărului emigranților germani, a ajuns prin încurajarea industriei, a comerțului și a meseriilor, cari an de an au oprit în țară, oferind muncă și câștig, miile și sutele de mii de brațe muncitoare cari își căutau mai înainte trainul în țările de peste mare. Prin întrecerea aceasta pe țărîmul industriei și meseriilor, s'a micșorat și prețul mărfurilor produse de ele, așa încât pe lângă plăți mai bune în Germania muncitorimea trăiește mai ieftin decât spre pildă la noi, cari abia putem vorbi de-o industrie mai însemnată. La noi majoritatea locuitorilor trăiește din agricultură, chiar în urma lipsei acesteia de stabilimente industriale.

La noi țaranul își muncеște pământul; el îl ară, îl samănă și tot el seceră și adună roadele, reducând cheltuielile la cât mai puțin. De aceea la noi nici nu se poate vedea goana înfierbântată a locuitorilor dela țară spre orașe. De aceea la noi

In amintirea lui Creangă.

Din copilărie am avut dragoste mare pentru opera lui Creangă. Găsim poate în povestile și povestirile lui graul înflorit al mamei, poezia de expresii a Moldovei; mă simțeam cu el așa bine ca cu unul din vechii povestitori cari mi-au încântat copilăria în seri de iarnă la vatra cu jar; simțiam pătrunzându-mă blândeța nesfârșită a peisagiului moldovenesc, glasul patriei întregi vibra în opera lui și mă fermeca așa cum nu mă fermecă nici un alt scriitor vreodată.

Imi aduc aminte de clipe rare, când citeam anume pagini din amintirile copilăriei. Odată stăteam într'un pod cu fin, și un soare strălucit intra pe bagele; o viespe vristată galben cu negru mă tot năcăja și eu o alungam cu cartea. Altădată era într'o vâleică spre toamnă, în dosul tîrgului Pașcani, și gara, și valea Siretului, se desfășurau până în depărtări; și eu citeam Harap-alb, și în juru-mi se strecura oftând vîntul care scutura frunzele; până în adăpostul meu n'ajungea, mă simțeam fericit, mîngăiat de razele unui soare palid, și din când în când, urmărind în inchipuire pășaniiile Fătului-frumos, rămâneam cu ochii ațintiți în păcelele depărtărilor. Altădată eram la școală, în cordacul larg, împleteam la mlață cu băieții, și domnu Trandafir, învățătorul nostru, ne citea așa cum n'am mai auzit pe altul citind pe Creangă...

Creangă s'a amestecat de aproape în viața mea, mi-a fost prieten, mi-a fost hucic; cartea lui a fost pentru mine mîngăiere în mai multe ceasuri amare.

Pentru dînsul, în inflăcărea vîrstei de 15 ani, am rupt hucăți și am călcat în picioare broșura „Stil și Gîndire” a lui Gruber, care îndrăznea să scadă pe Creangă față de Alexandru Odobescu; pentru dînsul m'am luptat cu pumnul și cu cuvîntul împotriva colegilor munteni, cari nu-l înțelegeau și nu-l pretulau așa cum voiam eu. Pentru mine Creangă era o mîndrie, era un strigăt de luptă; unele din cele mai entuziaste clipe ale tinereții mele au fost atunci când, în clasa a 7-a a liceului, am putut spune la lecția de română câteva cuvinte despre el, cu ochii inflăcrați, și când am citit câteva pagini cari încep cu cuvintele acestea, pe cari și azi le știu pe de rost:

„Nu știu alții cum sunt, dar eu când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească din Humnești, la stîlpul hornului unde loga mama o sfoară cu motocei la capăt, de crăpau mățele jucându-se cu ei...”

În anii mai tîrziu am urmărit pe cât am putut viața lui Creangă. El nu mai era; își părăsise pentru totdeauna bojdunca din Tîcău; truditul suflet dobîndise alinare; dar rămăseseră locurile pe unde sălăsluise el, rămăseseră oameni cari îl cunoscuseră.

Pe ceice îl văzuseră și grăiseră cu el, îi soarteam pe atunci cei mai fericiți oameni de pe pământ. Pe Zacheu Creangă, care vindea tutun într'un debit strîmt, pe una din străzile Iașului, îl judecam drept un om cu totul deosebit. Nu mai zice nimic de Tinca Vartic eu care a trăit o vreme Creangă. El îl auzise spunînd atâtea, ea îi ascultase amintirile și povestile, ea rîsese întăiu de Ivan Turbinec și de Mos-Nechifor Cotearul. Tre-

ceam pe ulița unde locuia și unde stătuse Creangă și măcar de departe cătam s'o văd, cum umbla prin ogradă cu cataveica între umere, ori cum stătuiește la zăplaz cu vecinele.

Locul nașterii lui, Humnești, cu Ozana, lîmpele curgătoare, l-am văzut mai tîrziu. Am văzut și casa aceea prefăcută după vremurile nouă. Am ascultat unele istorisiri cari se păstrau în partea locului despre viața lui. Am văzut și pe copila sprintară și plină de drăcii cu care se hîrjonea Nică alui Ștefan a Petrii (cum îi zicea pe atunci lui Ion Creangă). Acu e bătrînă și sbîrcită, și-ți ține bine minte pe Nică cel de demult. Era vorba într'o vreme, când înfloresc tînărețele, să-și lege vietile, dar pe urmă valurile lumii l-au dus pe Nică într'o parte, ea a avut parte de altă soartă. E preoteasă acum și-i mulțumită de viața ei. De Ion Creangă a auzit așa vorbindu-se prin lume, că ar fi scris cărți și altele, dar știe ea că la urmă n'a ieșit bine. — așa că mai bine a fost așa cum e!...

Multe din cele ce am aflat despre Creangă, mulți din cei cari i-am auzit vorbind despre el, m'au întristat. Ceice au trăit cu scriitorul (cum e în orînduirea lucrurilor aici), nu l-au știut cunoaște îndeajuns; alții, cari au avut de-a face cu omul, n'au știut cunoaște în sufletul lui părțile de dumnezeire.

Un profesor al meu, într'un rînd, mi-a citit un fel de povestire.

Descria frumos o adunare literară, în saloane luxoase. Oameni măreți, cu îngrijire îmbrăcați, gesticulau observându-și mișcărilor, vorbeau cumpănit. Era o atmosferă parfumată, era o atmosferă de idei înalte, frumos spuse; era o atmosferă

creșterea populației dela orașe nu e mai mare decât sporul firesc ce ni-l înfățișează deosebirea dintre numărul nașterilor și numărul cazurilor de moarte. Ungaria are azi un singur oraș cu mai multe sute de mii de locuitori (Budapesta) și un singur oraș cu ceva peste 100 mii de locuitori (Seghediuul). La noi partea cea mai mare a populației trăiește după pământ și n'are ce căuta în orașe, cari nu-i îmbie destulă cheazăie pentru câștigarea pâinei de toate zilele.

Pământul, însă, este mai mare parte în mâinile a câtorva puțini. Sunt ținuturi, cum e spre pildă Bihorul, unde aproape întreg pământul e în mâinile a câtorva familii nobile, câtă vreme sute de mii de oameni n'au nici atâta pământ ca să poată trăi pe urma lui și ei și ai lor.

Acești mari proprietari stăpânește și puterea politică. Iururița lor se învederează și în legile ce se aduc privitoare la pășunat. Se ține seamă numai de interesele celor puțini dar bogați și nu și de interesele celor mulți dar săraci. Vama este închisă pentru importul de vite, ca să nu scază prețul vitelor stăpânite de marii proprietari. Prin legile lui *Darányi*, aduse pe vremea coaliției, mărginenii noștri spre pildă au fost lipsiți de singurul lor izvor de câștig: creșterea oilor. Și multe altele.

Prin urmare nu *agenții* sunt pricina numeroaselor emigrări. Nu indemnul de vorbe, căci nimeni nu se ia după vorbe când acasă este mulțumit și are din ce trăi.

Adevărații *agenți* cari indeamnă atâtea sute de mii de oameni să ia în mână toiagul pribegiei sunt fărădelegile și sistemul nostru nenorocit de guvernare, care nu ține seamă de nevoile celor mici și prea apăsați.

Rănille trebuie vindecate și nu ascunse.

Săptămâna politică.

Cu câteva zile înainte s'au împlinit doi ani de zile de când contele *Khuen-Héderváry* a fost numit ministru-președinte al Ungariei și a luat în mâinile sale ocărnuirea țării. Ne sunt încă tuturor în vie amintire împrejurările între cari s'a făcut schimbarea de guvern.

Certați între ei, după ce prin legile nenorocite aduse pe capul cetățenilor și, în deosebi, asupra capului popoarelor nemaghiare, și-au pierdut orice trecere în țară, miniștri așa zisei coaliții au fost nevoiți să și dea demisia și să facă loc altora.

Și a venit în locul lui *Wekerle* contele *Khuen-Héderváry*; în locul contelui *Apponyi* a venit contele *Zichy*; în locul lui *Kossuth* a venit altul... S'au schimbat oamenii din fruntea ministerelor, dar încolo toate au rămas cum au fost în trecut.

Asemenea guvernului coaliționist, și guvernul contelui *Khuen-Héderváry* a pornit în lupta electorală cu fel și fel de făgăduințe frumoase, în frunte cu votul universal. Și tot asemenea guvernului coaliționist a amânat împlinirea făgăduirilor de pe o zi pe alta. Azi, după doi ani împliniți, stăm tot acolo unde am stat cu 6 ani înainte, când a venit la ocărnuire coaliția.

Imprejurările între cari și-a început contele *Khuen-Héderváry* ocărnuirea ne sunt tuturor în vie amintire. A făgăduit alegeri libere: a spus că a dat poruncă aspră tuturor organelor administrative din părțile locuite de popoare nemaghiare să nu împiedece pe nici un cetățean să voteze după cum îl îndeamnă convingerea... Și în același timp, a însărcinat cu conducerea alegerilor pe vestitul *Jeszenszky*, procurorul care a susținut acuza în procesul memorandului, omul, care a fost și este cel mai mare dușman al nostru al Românilor. Și alegerile libere s'au dovedit ca cele mai volnice alegeri din câte s'au ținut în țara aceasta a volnicilor de tot felul.

Cercurile noastre românești cele mai naționaliste ni-au fost luate cu puterea. Unde alegătorii nu puteau fi nici cumpărați, nici înfricați, erau oprși să meargă la vot sau dacă se și duceau, voturile lor erau trecute în cărți cu date pentru alții. Așa am ajuns ca dintr' 15 deputați să nu mai avem azi decât 4...

De doi ani de zile stă guvernul contelui *Khuen-Héderváry* la cârma țării și în acești doi ani n'a făcut nimic pentru a grăbi introducerea votului universal, care singur poate să aducă schimbare înspre bine. În loc să aducă înaintea Camerei deputaților proiectul despre votul universal cerut de țara întreagă, a adus proiectele despre reformele militare, atât de nedrepte pentru noi.

Ori în ce parte privim, nu vedem prieteni sinceri. Noi nu ne putem încrede în vorbele

frumoase nici ale guvernului, nici ale opoziției. Noi nu putem să așteptăm sprijin dela nimeni străin, decât numai dela noi înșine și organizarea noastră serioasă în sânul partidului național-român.

Nu vom putea să ne vedem visele împlinite, decât luptând alături unii de alții, umăr la umăr, în frățească unire, căci pentru noi o singură lucrăciună este:

Prin noi înșine!

Din Camera deputaților. Mulțumită înțelegerii încheiate între guvern și opoziționisti Camera deputaților a putut să sfârșească discuția bugetului pe anul 1912.

Cu votarea bugetului s'a sfârșit însă și înviala pașnică dintre guvern și opoziție și, luându-se din nou în discuție legile militare, din nou va începe și obstrucția.

Guvernul face și acum tot ce poate ca să ajungă la o nouă înțelegere cu opoziționisti, fără să fi reușit până acum.

Săptămâna viitoare, când se va începe discuția legilor militare, se va învedera ce întindere va lua noua luptă.

Căderea banului Croației. Deodată cu ministrul-președinte contele *Khuen*, a fost numit Ban (locțiitor) al Croației și Slavoniei *Dr. Tomasić*. Cu numirea aceasta n'au fost însă mulțumiți nici Croații, nici Sîrbii și au pornit împotriva lui luptă cea mai îndrăjită.

Toate încercările de a și câștiga, la alegeri, majoritatea au rămas zdarnice. A publicat două alegeri pentru dieta din *Agram*, dar nici la una au reușit numai câte 10—12 deputați guvernamentali.

Infrîngerile aceste rușinoase l-au silit să și dea demisia, care a și fost primită. Maj. Sa a numit în locul lui pe secretarul de stat *Cuvaj*.

Înlocuirea aceasta a Banului este o învingere grăitoare a opoziției sîrbo-croate.

Clubul național-român din Bucovina. Din Cernăuți se anunță: Joi în 18 l. c. clubul naționalist și cel conservator au ținut o conferință în care s'a hotărât contopirea ambelor cluburi într'o singură grupare cu numele „Clubul Național Român”. Au participat la această întrunire deputații: G.

aristocratică. Unul citea o poezie, ceilalți se gândeau la altceva, ori vorbeau între sine, cu glas căzut, foarte cuvințioși. Începeau apoi, după sfârșitul versurilor, teorii fine despre artă; convorbirea se însuflețea când treceau cu toți într'o sofragerie scânteietoare, cu mese pline de gustări a-luse și vinuri chilimbării și rubinii. Glume bine făcute își luau sborul; erau puțini aceia cari și îngăduiau cuvinte înfrinate, fulgerări spontane. — Și aceștia erau oameni cu superioară cultură, cu situații sociale foarte înalte, și le ședea bine să descretească frunțile și să deștepte în jurul trilurii risului. — Și era între toți aceștia și un om umilit, îmbrăcat în straie rău croite. Era primit acolo, nu pentru averea lui, nu pentru spiritul lui, nu pentru situația lui socială, ci din prietină că se apucase să aștearnă pe hârtie lucruri curioase... Și deși toți făceau haz de scrisorile lui, el se simțea străin, stăjenit. — Sta într'un colț ca un om sărman care n'are loc la masa bogaților, și se gândea la nevoile lui și la amărăciunile nenumărate.

— Acesta era Creangă, în mijlocul Junimii... îmi zice profesorul meu, privindu-mă peste ochelari.

Într'un rînd umblam pe drumul Pipirigului, și era spre seară, o seară blândă de vară. M'am întâlnit cu o tabără de cară. Cobora încet drumul spre țînguri, cu scânduri. Am intrat în vorbă cu unul din cărauși, un român oacheș și sprinten. Am aflat că după poreclă îi zice Creanga, — și îndată mi-s'au deșteptat o mie de întrebări în suflet. L'am luat însă eu încetul.

— Ascultă, zic, om bun, dta trebuie să fii rudă măcar de departe cu unul Ion Creangă, care a trăit în țîngul Eșilor...

— Ion Creangă? se poate.

— Apoi după mamă se trăgea din Pipirig: pe bunicul l'a chemat David Creangă...

— Aha... A fi fiind uncheșu David. — L'am apucat eu...

— Șacel Ion Creangă a trăit în Iași...

— N'o fi vorba de Zacheu... Pe-acesta l'am cunoscut: Negustor în Iași, om la locul lui...

— Nu... nu-i Zacheu. Dar dacă-l cunoști pe Zacheu, trebuie să-l cunoști și pe celalalt, care îi frate...

Omul pare a sta puțin pe gânduri.

— N'a fi cel care a fost popă și s'a răspopit...

— Acela... zic eu. A fost un mare scriitor.

Omul mă privește pieziș, fără prietenie.

— Dacă-i acela, zice el cu îndoială, apoi îl știu noi, am aflat noi de urmările lui. Nu știu ce zici dumneata c'a fost, dar neamului nostru se cheamă că i-a făcut mare rușine: și-a lăpădat potcapul, și-a făcut și alte ticăloșii.

Cine a priceput oare suferința omului care a locuit într'o mahala a Iașului? Cine a înțeles-o sub masea veseliei lui? Între două lumi își ducea crucea: una în care nu se simțea la locul lui, alta care-i era dragă, era a lui, și-l respingea. Răspopit, hulit, — trebuia să trăiască departe de Ozana lui și de toți acei ce nu-l înțelegeau, într'o mahala oare care, o viață oare care, fără lumină, fără mulțumire.

Și blestemul pe care i-l zvrileau cei mulți a stăruit parcă și după moarte, fără flori, la Eternitate.

Mormânt fără noroc
Și fără prieteni...

Sunt astăzi multe suflete cari tresar de un nor dumnezeesc, când primesc ca o muzică sfântă cântarea povestirilor lui. Creangă însă nu mai este ca să se bucure de această supremă mângăiere.

Noi, tînării, îi vom ridica un monument în inimile noastre.

Generația lui însă l-a lăsat uitării și pe el, a lăsat uitării și tot ce se lega de el.

Casa din Humulești s'a prefăcut. Cea din Țicău mîni nu va mai fi. — Cele trei case din Fălțiceni, din strada Radașenilor, au suferit și ele prefaceri. Una, aceia în care scriu aceste rînduri, a fost a lui Vasile Fieraru; altele, care se văd de aici, mai la vale, au fost a lui Pavel Ciobotaru și a lui Moș-Bodrîngă. Amintirile sunt pline de ele. Mini nici acestea nu vor mai fi. Dar mîni nici mormântul lui Creangă nu va mai fi, — căci o soartă vitregă face ca pulborea multor oameni mari să fie spulberată în vînturi!

Mihail Sadoveanu.

AVIZI

Abonații cari sunt datori cu plata abonamentului sunt rugați să și achite datoriile, ca să nu fim silit să sistă expedarea ziarului

Administrația foii
„Tribuna Poporului”

Sârbu, Dr. Nieu Vasilevski, Dr. E. Popovici, Dr. I. Tarnavski, D. cav. de Bejan, C. Popovici Niculiță, Const. baron Hormuzachi, Nieu cav. de Flondor, Aurel Țurcan.

Deputații Vartores cav. de Pruncul, George Bonches și Dori Popovici au scuzat absența lor, declarându-se solidari cu decisiunile ce se vor lua.

În această conferență s'a exprimat indeosebi dorința, ca noua grupare să fie primul pas hotărâtor pentru concentrarea tuturor deputaților români cu dor și putere de muncă cinstită într'un singur partid național.

Noua grupare n'a pornit din dorul de luptă ci din necesitatea situațiunii grele politice, care impune numai decât concentrarea și consolidarea tuturor puterilor întru vrednică reprezentare a intereselor noastre naționale.

Conducerea noului club se compune din deputații: Dr. Eus. Popovici, Nieu cav. de Flondor și Dr. I. Tarnavski.

*

Starea sănătății Majestății Sale. Din Viena se anunță: Maj. Sa este pe deplin restabilit și și-a reluat munca zilnică fără să simtă cea mai mică oboseală. Fiind starea sănătății atât de mulțumitoare, în curând se vor relua festivitățile de Curte. La 27 Ianuarie va avea loc primul prînz de curte, dat cu prilejul zilei onomastice a Împăratului Wilhelm.

*

Un epilog al alegerilor din Ungaria. În ajunul alegerilor generale din 1910 s'a întâmplat cu alegătorii din Sanciai (Tîrnava-mică) în număr de 21 au plecat la gară pentru a se duce la Dicio-sânmartin pentru a vota. Până la gară au fost petrecuți de întreaga populație, mic și mare, femei și bărbați. La gară trebuiau să aștepte mai mult timp până la sosirea trenului. Preotul Vasile Smiegelski, a rostit un discurs înflăcărat prin care îndemna pe alegători să voteze cu candidatul partidului național român.

La sfârșitul discursului cu toții au început să cânte „Deșteaptă-te Române”. Jandarmul care era de față a raportat cazul superiorului său, iar acesta la rîndul său a denunțat cazul autorităților competente. Procurorul din Elisabetopol, drept urmare acestui denunț a chemat în judecată pe preotul Vasile Smiegelski și pe cei 21 de alegători români pentru agitație contra statului maghiar.

Tribunalul însă a achitat pe toți acuzații pe motiv că nu există nici o lege, nici un ordin al guvernului, sau vreo circulară a autorităților civile, cari ar opri pe români să-și cânte cântecele naționale și că aceste cântece ar constitui o agitație contra statului.

Tribunalul a constatat că textul marșului are un caracter de agitație, însă nu reiese clar contra cui se agită. Procurorul a făcut apel la Curtea de Apel din Murăș-Oșorhei, însă și aici a fost respins. În urmă a recurs la forul al treilea la Curtea de Casație care a aprobat sentința instanței întâia.

*

Analfabeții din Ungaria. Din o statistică, ce o publică o foaie maghiară, rezultă, că numărul copiilor din Ungaria, cari nu cercetează școala este de aproape o jumătate milion. Sunt 15 comitate, în cari numărul celor obligați a cerceta școala și cari nu o cercetează, e mai mare de 70.000. În unele comitate numărul acestora trece de 20.000, astfel: în com. Pestei 24.216, Bihor 24.178, Hunedoara 20.856 și în Maramurăș 34.890. În Maramurăș, prin urmare, dintre cei obligați a cerceta școala 47 procente nu merg la școală, în Turda-Arieș 43 proce., în com. Arad, Solnoc-Dobăca și Hunedoara 39 proce., iar în comit. Ciucului — unde numărul locuitorilor unguri e 86.4 proce. — dintre cei obligați 45 proce. nu văd școala, pentru că — au au. Majoritatea celor obligați a cerceta școala și nu o cercetează, o au Maghiarii cu 38.2 proce., apoi vin Românii cu 35.4 proce., Nemții 4.4 proce., Slovicii 8.4 procente.

*

„Mâna tare în Bihor”. Conteșe Tisza, marele moșier dela Geszt, a primit zilele acestea un dar dela un cioban din Bihor, cu numele *Szohányi Ferencz*.

Darul acesta este o măciuca, făcută dintr'un crac și provăzută cu mai multe sculpturi (icoane

tăiate în lemn). Una dintre sculpturi poartă inscripția „Erős kéz Biharmegyében” („Mâna tare în comitatul Bihorului”) și reprezintă pe contele Tisza cum ridică, cu o mână, un bostan uriaș, în jurul lui stau mai mulți feciori, admirîndu-l cum poate ridica cu o mână un bostan, pe care toți împreună nu-l pot ridica.

Măciuca aceasta artistică are nevoie și de o altă sculptură, care ar putea purta inscripția „Mizeria în Bihor” și să reprezinte pe de o parte moșierii, proprietari de zeci de mii de jugăre, stînd să crepe de traiul bun, — și de altă parte câțiva reprezentanți ai poporului de rînd, lipsiți de orice pămînt, abia ținându-se pe picioare de sărăcia în care au crescut și ei și părinți de părinții lor.

Aceasta sculptură nouă ar explica și marea taină a „mânii tari”, care poate să ridice un bostan, pe care mai mulți feciori împreună nu-l pot ridica...

Vești bune din Basarabia.

Înainte de câteva luni a fost discutată în Duma din Petersburg chestia limbii moldovenești din Basarabia. Introducîndu-se adică la toate popoarele Rusiei limba națională în școală și biserică s'au gândit vro câțiva bărbați — deși străini de neamul nostru — să dobîndească și pentru neamul nostru aceleași drepturi naționale, ca pentru celelalte. Doi deputați ruși și un armean din Caucaz au vorbit în favorul Moldovenilor în Dumă, și desigur că ar fi fost primită frumoasa propunere, dacă n'ar fi lucrat contra deputații „moldoveni” din Basarabia în frunte cu renegatul Crupenschi avînd nerușinarea să afirme sus și tare, că Basarabia n'are nevoie de limba românească, deoarece mai toți Basarabeni vorbesc rusește. Uneltirilor acestor fii pierduți pentru neam are să se mulțumească, că limba românească n'a fost atunci recunoscută de stat. Propunerea a picat cu 8 voturi. Voturile moldovenilor renegați au decis.

Dară aceasta n'are nimic a face, căci poporul românesc din Basarabia începe să se miște și el. Cererile Românilor pentru școlile românești devin tot mai hotărîte și chiar zemstvouul din Chișinău trebuie să ție cont de ele. Săptămîna trecută s'au discutat la o ședință a zemstvouului numai chestia românești. D. A. F. Aleinikow, membru în zemstvou, cere, ca zemstvouul să intervină oficial spre a se da cazul, ca să se introducă limba românească în școală și biserică.

Vorbînd în sensul acesta și moldoveanul Gore, zice, că Moldovenii nu o fac aceasta din separatism sau irendentism, ci numai din cauze pedagogice. D. Gore încheie astfel vorbirea sa: „Duma a recunoscut și neamurilor mongolice, ba chiar și Tiganilor dreptul de a se folosi în școală de limba lor națională, numai nouă, Moldovenilor, nu. Cu toate acestea și noi avem limba noastră, avem cultura noastră și prin urmare trebuie să ni-se recunoască și dreptul de o folosi în școală”.

Pentru limba românească a mai vorbit preotul Lașcov. La urmă s'a ales o comisiune compusă din domnii Karra, Glavce, Vdmer, Botezat, Sârbu, etc. ca să redacteze un raport amănunțit asupra celor cerute, care să fie apoi prezentat guvernatorului și în urmă guvernului central.

E timpul suprem, ca și bieții noștri

frați din Basarabia să capete odată drepturile ce le au azi chiar Tiganii. Noi credem, că cererea va trebui rezolvită în favorul Moldovenilor. La fine trebuie să remarcăm faptul, că lupta pentru limba românească a fost pornită nu de Români, ci de străini, ca și lupta pentru limba noastră în Istria, unde nu deputații români din Viena, ci cei Italiani, au luptat cu o înveșumare numai pomenită, făcînd chiar obstrucție în dieta Istriei, pentru drepturile noastre. Mulțumind acestor nobili, pentru munca ce o depun pentru un neam străin, le dorim din toată inima, ca să se realizeze acțiunea pornită de ei.

Correspondență de pe Murăș.

Abuzuri administrative. — Viața românească.

Larăși comuna Deda în discuție.

O legătură veche (nu pact) ne leaga de actualul protopretore al cercului Reghinului de sus; de Reicher Aladár, care până în zilele din urmă ne-a arătat prietenie și inimă bună, dar e o vorbă veche românească: Căle se suie pe scară poate cădea tocmai când e pe fustelul cel de sus. Așa păm și noi cu d. Reicher, — care a început să se prea încreadă în puterile proprii, lăta cum ne-am convins noi despre personalitatea d-sale.

Reicher Aladár protopretorul cercului Reghinului de sus în zădul și aspirațiile sale de mărire s'a apucat să învețe limba poporului ca așa să-l câștige mai ușor. Ei bine, scopul și l'a ajuns, căci cu ocaziunea alegerilor de deputați dietali la cererea d-sale toți românii aproape, au votat cu candidatul 48-ist. Atunci ne promitea: „Cercul și pămîntul” numai ca mai tîrziu să-și poată mai bine bate joc de membrii comitetului comunal din trei comune: anume din: Deda, Cuișdin și Morăreni. Și lăta cum: Comunele acestea doreau să aleagă tutor orfanal comunal, și alegerea s'a defipt pe ziua de 29 Decembrie n. 1911 și d. Reicher și-a trimis afară pe substitutul său, pe pretorele Csécs.

Concurent la cererea comitetelor comunale din toate trei comunele a fost d. Ioan Fineu, fratele asesorului consistorial Victor Fineu din Sibiu, iar altul un jidov al cărui nume nu merită să figureze pe cea mai românească foaie: „Tribuna Poporului”.

Pretorelui Csécs nu i-a venit la socoteală entuziasmul comitetelor pentru d. Fineu Ioan și fără să deschidă alegerea s'a cam mai dus lăsînd pe membrii comitetelor cu buzele umflate. Iar după 6 zile anume în 4 Ianuarie d. protopretore Reicher defige altă alegere, și pe baza informațiilor lui Csécs cere jandarmii, și astfel cei mai venerabili oameni din trei comune s'au trezit la spate cu jandarmii.

D. Reicher deschide adunarea electorală și anunță că el are dreptul de a candida contrar §-lui 77 din legea comunală, anunță că pe d. Fineu notar pensionat, care a cempetat la dorința comunelor, nu-l candidează, ci numai pe jidov, și nefiind alt candidat, votarea n'are loc.

L-a provocat să depună jurămîntul, iar comitetele au părăsit cancelaria fără să se mai nite îndărăpt.

Comitetele au anunțat imediat apel. Vom vedea că reuși-vom ori nu.

E de notificat că jidovul n'a găsit în toate trei comunele un singur vot ci numai pe notarul cercual din Deda, care singur a strigat să trăiască.

Purtarea comitetelor merită toată lauda, și dacă mai o un fir de simț de dreptate în autoritățile noastre, să sperăm că vom reuși.

*

De un timp încoace despărțămîntul „Astreii”, din Reghin, și filiala fondului de teatru au început o emulație care merită admirația publicului românesc de protutîndeni. Filiala fondului de teatru în anul trecut a aranjat vro-o două petreceri, anume în Jabenita și Reghin.

Față de aceste porniri frumoase nici despărțămîntul „Astreii” din Reghin, nu s'a lăsat mai pe jos. A aranjat o petrecere căreia i-a premeris o

expoziție de țesături românești, în Toplița-română și acum a treia zi de Crăciun iaca, ne trezim cu o serată muzicală despre a cărei reușită voi scrie în unul din numerii viitori.

Fapt e că aceste porniri laudabile merită recunoștința publicului românesc și Reghinul se poate mândri cu președintele filialei „Fondului de teatru Iosif Popescu și cu Dr. Ioan Harșia președintele despărțământului „Astrei” din Reghin.

Noi nu putem altceva răspunde decât:

Înainte!!

Deda, la Anul nou.

Excelsior.

Din țări străine.

România.

În preajma unei schimbări de guvern. Din București primim știrea că în țară se pregătește o schimbare de guvern.

Opoziția parlamentară, nemulțumită cu guvernul dlui Petre Carp, care a ajuns la cârma țării înainte cu un an, și-a dat demisia din parlament și a organizat un sir de adunări de protestare. Șefii celor două partide opoziționiste Ionel I. Brătianu, fost ministru-președinte, și Pache Ionescu, fost ministru, au fost primiți de Regele Carol în audiență.

Se crede că la primăvară vor ajunge la putere liberalii sub președinția dlui Ionel Brătianu.

Germania.

Ce poate să facă organizarea serioasă? În imperiul german Joi s'au sfârșit și cele din urmă alegeri pentru Reichstagul din Berlin (adunarea deputaților). Fără să ne privească de-adevărat, aceste alegeri au și pentru noi o însemnătate deosebită, pentru că ne dovedesc însuflețirea pentru idei și organizarea serioasă poate să învingă orice piedeci.

Aceste alegeri s'au sfârșit anume cu izbînda strălucită a partidului social-democrat, a partidului celor mici și neînsemnați. Acest partid a ajuns acum cel mai puternic partid în parlamentul imperiului german.

La alegerile din 1903 socialiștii cuceriseră 92 de mandate, ajungând al doilea partid mai puternic. Reușita aceasta strălucită i-a făcut, însă, prea încrezuți în puterile lor. Au slăbit din agitație și sfîrșitul a fost că la alegerile din 1907 au rămas numai jumătate.

Acești 4 ani din urmă, însă, partidul social-democrat i-a folosit pentru organizarea luptei, tinând adunări publice și câștigând alegătorii pentru partid. Munca aceasta de organizare a fost și răsplătită. A treia parte dintre voturile date la alegeri au fost date pentru candidații social-democrați, cari au câștigat cu totul 103 mandate, câtă vreme partidul clerical (al preoților înalte) a câștigat numai 92, iar partidul marilor proprietari numai 41.

În Berlin, capitala imperiului german, dintre 6 deputați aleși 5 aparțin partidului social-democrat. Și în cercul al 6-lea, în care se află și reședința Împăratului Wilhelm, candidatul socialist a avut numai cu 9 voturi mai puțin decât candidatul împăratului, pentru care au venit să voteze toți miniștrii.

Am putea să luăm și noi pildă dela acest partid al muncitorilor și să luptăm cu acieș însuflețire pentru ideile programului nostru național-român. Și, ca și socialiștii.

la ori ce alegere, voturile noastre să le dăm numai aderentilor partidului național-român.

Italia.

Războiul cu Turcia. Știrile din Africa, teatrul războiului ce Italia duce în prezent cu Turcia, sunt de puțină însemnătate: dela luarea cu asalt al lagărului general turc din oaza Ain-Zara, petrecută pe la începutul lui Decembrie, n'a mai fost nici o bătălie mare; de atunci încoue n'au fost decât mici ciocniri între patrulare sau între mici detașamente de trupe cu pierderi neînsemnate atât dintr-o parte, cât și din alta.

Aeroplanele italiene își fac datoria lor, supraveghînd și spionînd mișcările inamicului; cavaleria face câte o recunoaștere; statul anajor italian studiază și întărește pozițiile actuale.

Rare ori o țară întreagă este cu tot sufletul prietică unui războiu, cum este astăzi Italia. Din toată peninsula, dela Alpi până la punctul cel mai depărtat al triumphiului și frumuseții Siciliei, toată suflarea italienească este pentru războiu, și poporul își trimite bucurios fiii și urările lui de victorie soldaților, cari în deșertul nisipos al Africii se luptă voinicște pentru gloria acestei Italie nobile și nemuritoare, pe al cărui pînănt a răsărit cel mai mare popor al globului, cea mai faldnică rasă: **Romanii.**

Franța.

Neînțelegeri cu Italia. Înainte cu vre-o două săptămâni guvernul francez, prezidat de *Caillaux*, și-a dat demisia și a fost înlocuit prin un nou ministru, sub președinția lui *Poincaré*.

Abia ajuns la cârmă, noul guvern are o neînțelegere cu Regatul Italiei, care duce acum războiu în Africa cu Turcii și Arabii. Vasele de războiu italiene au oprit anume un vapor francez, pe care călătoriau și 29 turci, parte medici, parte îngrijitori de bolnavi. Italienii au dus vaporul francez într'un port italian, unde i-au silit pe Turci să părăsească vaporul, sub cuvânt că sunt militari, cari vreau să ia parte în războiu.

Guvernul francez cere acum cu stăruință ca guvernul italian să dea numai decît voie Turcilor să se întoarcă pe vaporul francez, neavînd Italianii dreptul de-a opri călătorii de pe vasul unei țări, care nu e amestecată în războiu.

Guvernul francez amenință chiar că va rupe orice legături cu Italia, dacă nu-i va implini cererea. Se crede însă că guvernul italian nu va lăsa să ajungă lucrurile atât de departe și le va îngădui Turcilor să se întoarcă pe pămînt francez.

Teatru românesc în Răhău.

Anul trecut a fost în mod deosebit sărbătorit în fruntașă comună Răhău, din protopopiatul Sebeșului săsesc. Mi-a umplut inima de bucurie ceea ce am văzut și experiat în timpul scurt, petrecut acolo.

Dimineața a avut loc serviciul divin, care s'a celebrat cu deosebită solemnitate de cei doi preoți ai comunei. Răspunsurile meșterilor cântăreți turnau nădejdi și însuflețire în sufletele năcăjite.

În fața numeroșilor credincioși entuziaștii și neobositul preot rostește o predică, pătrunsă de o adîncă înțelepciune, care avea să dea acestei zile importanța ce o merita.

Seara a avut loc o producțiune teatrală muzicală, aranjată de intelectualii din Răhău, care mi-a făcut cea mai bună impresie. Salele școlii mari și frumoase erau tixite de intelectualii satelor vecine, îndeosebi însă de harnicii locuitori ai comunei, uște țărani deștepți, veseli și pașnici, veniți și ei să prindă măcar o scînteie din flacăra adevărului și frumosului.

Toate punctele din program au fost bine executate. O deosebită plăcere și impresie îți face, să vezi și auzi pe cei mai falnici feciori și pe cele mai mîndre românețe, ai căror obraji rumeni rîdeau, pentru ca să desăvîrșească seara anului nou, cîntînd și predînd într-o disciplină exemplară.

Dintre punctele de cor amintesc „Coasa” de Vidu și „Nevasta care iubește”, executate cu precizie de corul tinerimei compus din vre-o 30 de fete și feciori, sub conducerea inv. I. Fleșeriu.

După o pauză scurtă urmează „Petitorii”, o piesă populară, al cărei tablou s'a furisat atât de plăcut în sufletul publicului. Intrigile dintre petitori au produs mult haz. Rolurile au fost bine susținute de fete tinere, pline de viață, și de flăcăi chipeși din comună, instruiți fiind cu stăruință și pricepere. Mi-a plăcut vocea minunată în cântecele populare a Mariei Bena și a lui V. Săcășiu, precum și jocul plin de temperament al lui V. Guiu. Laudă li-se cuvine și la M. Săcășiu, Fl. Vulcu, M. Bodean; lui I. Băscă și Gh. Ghibu.

La dorința publicului a urmat afară de program „Curca”, care pentru jocul fireș și neferit a stors aplauze frenetice. Interpretorii rolu-

rilor au fost dșoarele: El. Crișan, harnica inv. D. Crișan și M. Floca; dnii V. Cărpinișan inv. dir., I. Mălaiu st. în drept și I. Fleșeriu inv. Aceasta este o piesă, care, ascultîndu-o, nobilitează, deșteaptă în suflet sentimentul românesc, conștiința mîndriei naționale.

Cel din urmă punct a fost „Tiganul la tîrg”, dialog, predat de N. Rodean și V. Irimie. N. Rodean a dovedit în rolul țiganului, pe care l'a predat cu multă pricepere, un real talent de umorist. Apariția acestui junison isteț pe scenă a produs un efect neașteptat cu mișcările lui vii, cu o fire și graiu de adevărat țigan.

De încheiere inv. dir. V. Cărpinișan mulțamește publicului pentru sprijinul atât moral, cât și material, atîngînd și scopul nobil al producțiunii: augmentarea fondului tinerimii.

După reprezentație a urmat joc, îndeosebi învîrtita și băteșana, pînă în zori de zi.

Aș fi nedrept, dacă n'aș aminti, că în pauză s'a jucat „Călușorul” și „Bătuta”, Romana și Sârba de 12 junisoni răhăveni sub înțeleapta conducere a dlor I. Mălaiu și V. Cărpinișan. Călușorul a plăcut foarte mult stîrnind o adevărată erupțiune de însuflețire sinceră. Vătavul a fost d. I. Mălaiu st. iur., iar flăcăii călușeri: Gh. Fulea, V. Ogiu, A. Floca, Gh. Oancea, Gh. Ghibu, I. Băscă, G. Vulcu, V. Irimie, V. Lupu, N. Rodeanu, V. Săcășiu și H. Băscă.

În pauză cel dintăiu toast l'a ridicat însuși suflotul comunei, preotul N. Cărpinișan, răspîndind o rază de lumină binefăcătoare pentru poporul său. A mai tostat inv. dir. V. Cărpinișan și alții.

Această manifestație culturală din Răhău, care poate servi și altor comune de model, a fost o școală puternică pentru intelectuali și poporul de rînd, încălzindu-le și înălțîndu-le sufletul. Astfel de producțiuni sunt nobile și folositoare, căci luminează și trezesc pe cei mulți la o viață adevărat românească, iar pe intelectuali îi îndeamnă la muncă pentru înaintarea lor culturală. Numși în felul acesta își pot conducătorii câștiga încrederea poporului și deștepta dragostea lui vie pentru biserică și școală, singurul semn de biruință în viitor.

Răhăveni, înainte pe calea apucată.

Un priitor.

Istoria mămăligei.

Cuvîntul „mălaiu” nu este propriu al făinei de porumb (cucuruz). Înainte de a fi cumosei cucuruzul la poporul românesc și înainte de întrederea lui de către Șerban-Vodă-Cantacuzino (la 1715), în România, acest cuvînt exista în limba noastră și însemna făina și pâinea de meiu, cu care se nutrea în vechime populațiunea săracă română. Ca dovadă este că o sută de ani mai înainte Sașii în bătaie de joc îl porecliseră pe Mihail Viteazu: „Malai-Vodă”.

Pe lângă numele de meiu (latinește „miliu”) întotdeauna am avut și pe acel de mălaiu, care după Hașdău ar fi rămășița formei dace „malaua” care prin reduplicare a dat „mamalaiu” și în urmă „mămăliga”. Când făina de cucuruz a luat locul celei de meiu, aceste numiri au trecut de la întregul la derivatele cucuruzului. De altfel în Italia pe lângă „Polenta” există și cuvîntul „Mellega” și la Italianii din Sicilia și Geneva și însemnează tot mămăligă, cu toate că pe acolo n'au umblat Dacii. E foarte probabil dar, că acest cuvînt este tot latin popular și că s'a adus aici cu o parte din coloniștii romani.

În Banat mămăliga se chiamă „coleșă” de la sârbescul „coleš”, care însemnează tot „meiu”. Aceasta este o nouă dovadă că mămăliga de meiu era răspîndită și în părțile bănățene înainte de existența porumbului.

În Munții Apuseni, în țara Moșilor se numește „mălaiu”. (în Spania „miliu”), pâinea din „făină de mălaiu” (cucuruz) coaptă în cuptor (ori în „tăst”). Iar în părțile de nord ale Transilvaniei, mămăliga Româniilor o numesc „tocană”, dar nu servă ca pâine ci se mănîncă, numai „pripită” cu lapte, brînză, etc. În unele părți cina obișnuită o formează de obicei mămăliga, care în acest caz se numește „culeușă”.

O harnică reuniune economică.

Adunarea generală a „Reuniunii române de agricultură”, din comit. Sibiiului pentru anul 1910.

Reuniunea aceasta și-a ținut adunarea sa generală pentru anul 1910 la 31 Dec. 1911 în comuna Turnișor, lângă Sibiu. Comitetul Reuniunii a fost reprezentat prin membrii săi d. Dr. Vasile Stan profesor seminarial, care a prezidat adunarea, dnii Aurel Cosciue, Nicolae Iosof, Romul Simu și secretarul Victor Tordășianu. Membrii comitetului au luat parte la serviciul divin, unde a cântat frumos corul bărbătesc înființat de părintele Romul Platoș.

La 12 ore s'a deschis adunarea în școală, fiind de față un număr frumos de popor, bărbați, femei, juni și copii.

D. Dr. Stan a deschis adunarea, arătând, în limbajul popular, scopurile pe cari le urmărește reuniunea și insistă în general asupra activității din anul 1910. Dă apoi cuvânt secretarului, d. V. Tordășianu, care face o expunere amănunțită asupra raportului general al Reuniunii pe anul 1910. În urma acestora, raportul a fost luat la cunoștință, aprobându-se socotelile pe anul 1910 și proiectul de buget pe 1912. S'a exprimat condolență pentru membrii răposați și mulțumită tuturor binefăcătorilor Reuniunii. S'a completat locul vacant în comitet prin moartea membrului Dr. Petru Span, alegându-se în locul dînsului d. Timotei Popovici, profesor seminarial în Sibiu.

A urmat prelegerea dlui A. Cosciue despre cultura legumilor, care pentru Turnișoreni ar putea să fie un mijloc însemnat de câștig, fiind ei în imediata apropiere a orașului Sibiu. Prelegerea a fost ascultată cu mult interes.

După prelegeri a vorbit d. Tordășianu despre importanța însoțirilor de credit sistem Raiffeisen stăruind asupra necesității de a se înființa și în comuna Turnișor o astfel de însoțire. Vorbirea frumoasă a dlui Tordășianu, vorbire purcesă din prisosul dragostei ce dînsul o nutrește față de țărănime, fiind ținută pe înțelesul tuturor a străbăut la inimi și pe dată s'a înscris numărul necesar de membrii pentru înregistrarea însoțirii. A urmat constituirea însoțirii, ales fiind president d. preot local R. Platoș, iar casier contabil d. P. Vulcu, învățător. A rămas ca Reuniunea de agricultură să facă pașii necesari pentru înregistrarea firmei la tribunal. Cu această însoțire numărul însoțirilor de credit sătești, înființate de Reuniunea de agricultură în comunele de pe teritoriul comitatului Sibiu, se urcă la 25. Afară de aceste însoțiri s'au mai înființat la indemnul și cu conlucrarea acestei reuniuni un număr frumos de astfel de însoțiri și în alte comitate.

La 4 ore d. a. s'au distribuit cărți poporului și adunarea a fost închisă de prezident după care s'a servit prinzul. Cu acest prilej s'au dat din nou indemnuri de lucrare și purtare poporului pentru a spori în toate cele bune. Corul bărbătesc ne-a desfășurat în timpul mesei cu frumoase cântări.

Seara la 7 ore a urmat șezătoarea literară aranjată de părintele Platoș. Între punctele programului seratei s'a intercalat și o instructivă prelegere despre rolul femeii în familie și societate, ținută de dna Eugenia Tordășianu, profesoară și 2 poezii de d. O. Goga, citite și explicate de d. Dr. Alexandru Dragomir cand. de avocat.

Cereți și răspîndiți pretutindeni

„Tribuna Poporului”,

voia țaranului român și apărătoarea drepturilor lui.

Abonamentul :

1 an . . . . 4 cor.

6 luni . . . . 2 cor.

And. str. Deák Ferencz 20.

Scene de sărbători.

Un copil cu noroc.

Vasilică, băiat ca de 8 ani și jumătate, fiul unor oameni săraci din mahalaua Dichiuului, a plecat, cu mânușițele roșii de frig, să se plimbe și el pe Podul Mogoșoaiei. Din ghetele-i scâlciate și rupte i-se vedeau degetele piciorușelor, degete neînvelite în ciorapi și te cuprindea o adevărată milă văzându-l cum tremură vargă. Hăinuța lui era veche și ruptă ici și colo, iar pantalonășii la fel. Din când în când scootea mâinile din buzunare și sufla în ele ca să le dezmoștească. Ar fi dorit să aibă pe lângă el vr'o cinci-șase prieteni, cu cari să se ia la trântă și să se încălzească, dar de unde! Se oprea pe la vânzătorii de castane calde și se mai încălzea; dar era gonit de negustorii cei aspri.

Un domn bine îmbrăcat i-a dat și lui două castane fierbinți pe cari Vasilică le-a ținut mai întâi în pumni ca să ia puțină căldură. Apoi le-a curățat frumos de coaje și le-a mâncat. Erau așa dulci!

Simțea că trece prin trupul lui o simțire plăcută. Și ar fi mâncat multe dacă ar fi avut.

Un alt domn, i-a dat un franc nou de argint, lucru care a minunat mult pe Vasilică. Mai departe o damă foarte frumoasă a oprit cupeul și i-a dat dintr'o cutie o hăinuță groasă de postav sur. Dama se uita în toate părțile ca să nu fie văzută de cineva căci ținea mult ca să nu știe stînga ce face dreapta. Haina i-a venit bine, nici prea lungă, nici prea scurtă, nici largă, nici strîmtă. Copilașul era zăpăcit de plăcere. Simțea o căldură plăcută care-i mângăia trupul. Dama l'a întrebat unde șade și i-a notat pe o hârtie numele și locuința. Apoi a dispărut. Vasilică a plecat spre casă ca să arate ce primise el. În drum o droaie de copii bogați cari erau încărcăți cu târguiești, se opriră veseli, sărind, rîzînd și ziseră către o damă bătrână care îi însoțea:

— Iată un copil cu palton, dar fără ghete! Bietul băiat!

Dama le spuse copiilor:

— Dați-i și lui o păreche de încălțăminte care costă patru-cinci lei.

— Da! da! strigară copiii în cor și îl băgară pe Vasilică într'o prăvălie cu ghete gata.

Încercă el câteva perechi până ce găsi una pe picior.

— Să fie ale tale, băiețuș! Poartă-le sănătos!

— Vă mulțămesc! răspunse Vasilică care avea ochii uzi de lacrimă. Să trăiți!

O fetiță cu părul blond ca aurul, îi dete lui Vasilică o cutie cu bomboane căci ea avea trei; un băiețuș îi dete din jucăriile lui, un cal frumos cu șea și cu scări ca argintul, altă fetiță îi dete o batistă albastră, alta îi vîră în buzunar zece lei.

— Să luați mîncare pentru diseară.

— Vă mulțămesc. Să trăiți!

Un alt băiețuș îi dete o carte cu icoane frumoase în felurite fețe, iar alt băiat desfăcu dela gâtul său un șal de lână și înfășură gâtul lui Vasilică să nu-i fie frig.

— Na, cașneul meu. Eu mai am încă vr'o patru.

Când ajunse acasă Vasilică și-l văzură părinții îl sărutară și plânseseră de bucurie.

București.

D. Teleor.

Rubrica cititorilor noștri.

Povestea unei vieți.

(Sfârșit).

— Ar mai fi vorbit bătrînul, dar moartea îi strinsese buzele. Și noi am rămas cu lacrimi în obrazi, plîngînd după iubitul nostru tată. Nu mult după îngroparea tatălui, am îngropat și pe mama. Acum rămăsei numai eu și nevasta mea. După moartea părinților, eu mă cugetasem altcum și nici decum după cum mi-a zis tata pe patul de moarte.

— Părinții mei au trebuit să lucre, pentrucă ei au fost săraci, dar noi aveam eu ce trăi și nu mai e de lipsă să adăugăm o parte la moșie numai să steie pe loc ce ni-a rămas și să avem de trăi peste anul întreg și cu bani vom plăti la alții să ne lucreze. Nevasta mea în loc să mă abată dela aceste cugetări era și ea tot de acciaș părere ca și mine. Ne înțelegeam tare bine laolaltă. Nevestei mele îi mai cumpărasem când o rochie, când o mărămă și din ce-i cumpărasem, ea și mai multe poftete. Eu mă obișnuii apoi astfel, încât de câte ori treceam pe lângă crîmă totdeauna mi-se făcea sete. Și din ce beam, mi-se părea că tot așa mai bea. Jupânul Cobi cum mă vedea mă striga să mai intru și pe la el, îmi dădea de-ale beuturii cât pofteam și nu trebuia să solvesc deloc, decât numai cât seria în carte. La anul mă pomeneam eu o sumuliță destul de mare pentru ce-i căleam pragul. Îi plăteam, că aveam de unde. Mai zicea nevasta către mine, ca să mă mai las de beutură. Eu atunci începeam cu raul și cu nu are de a-mi porunci, ea are numai să lucreze, căci n'a adus nimic și eu dacă beau dintr'al meu plătesc. Ne certam rău de multe ori și totdeauna de năcaz mergeam la Cobi și iarăși îmi astămpăram setea până noaptea târziu. Așa dar mie nu-mi era destul veniturile ce le aveam într'un an de zile, abia pentru mîncare și pentru haine, dar unde era darea și alte nevoi.

— Tata fie iertat se știa cumpăta, și-și plătea dările, ba pe lângă aceasta în tot anul își mai adăuga câte un dărab de pămînt către avere. Eu în loc de a cumpăra, trebuia să vînd din avere câștigată câte o parte ca să-mi împac dările de peste an.

Cu beutura o dusesem câți-va ani până când la urmă am fost silit să-mi vînd toată averea moștenită dela părinți, așa că rămăsesem numai cu căsuța, dar și aceasta a fost întăbulată pentru o sumă la jupânul de Cobi.

— Mi-se părea că aud cuvintele bătrînului meu tată. — „Dacă voi fi lenes, bețiv și nepăstrător voui pierde și ce voui avea.” — Vai de acela ce rămâne sărac dela o avuție. — Mă gândeam și la Floare, pe care părinții au voit să o iau de nevastă, ea însă se măritase după un fecior sărac dar de omenie și prin sîrguința lor se făcuseră oameni avuți. Cugetam eu de multe ori, să fi ascultat de părinți, ca prin hărnicia ei m'ar fi îndemnat și pe mine la muncă și poate trăiam o altă viață mai omenească. Toate aceste gânduri au fost prea târzii. Cum zie, după aceeași îmi mergea rău de tot, căci veuit nu mai aveam de nicăiri.

— Jupânul Cobi mă provoca mai în toate zilele ca să-i solvesc datoria, dar de unde? căci nu aveam nici ce să mînnănc. Jidanul văzînd că nu pot să-i plătesc datoria pentru rachiul spurcat mă pări la judecatăși nu trecu mult până ce îmi și licitară casa, și cine a cumpărat-o? însuși jidanul.

— Nevasta îmi zăcea de vre-o câte-va săptămâni bolnavă în pat, se mai însănătoșase nițel, când a auzit că ni-s'a vîndut casa la dobă și că jidanul Cobi ne dase termen de 2 luni ca să ne căutăm altă locuință și că el voiește să deschidă crîmă în fosta casă părintească, atunci se îmbolnăvi a doua oară și peste două săptămâni am și înmormîntat-o. Rămăsei cu un copil de 4 ani fără o coaje de pâne pe masă, de cerșit și de a merge la lucru la alții îmi era rușine.

— Odată — cum ședeam pe scaun — m'am întrebat, că ce voui face acuma, unde să merg? Copilul dormea. Se pomenește copilul și mă întrebă plîngînd: tată, unde este mama? să viună să-mi deie de mîncare, căci eu sunt flămînd. Dă-mi pâne! La acest strigăt înmuiat în plîns al copilului mi-se oprise sîngele prin vine și începui a plînge cu hohot, sărmane copile, câte ai de suferit de azi înainte. De durere nu știam unde mă aflam. — nu e mai mare durerea decît când un

copil care pâne dela părinte și nu are de unde să-și deie.

— De-odată un gând dobitocese mă muștră și parcă mă îndemnă cineva, decât să sufere copilul pe această lume mai bine meargă lângă mamă-sa. L'am luat și am venit eu el drept aici unde fusci mai înainte la riu și l'am aruncat în apă și m'am luat către casă fugind ca un nebun. O singură dată am auzit copilul strigând: tată, și mai mult nu l'am auzit.

— În sat se lățise vestea că copilul meu a căzut în apă și s'a înecat și că eu l'am aruncat, nu i-a trecut prin minte nimănui. După această faptă animalică viața mi-a fost și mai amară, crezând că dacă voi scăpa de copil îmi va fi mai ușor. De-acum însă în tot minutul mi-se părea că-l auz strigând ziua, noaptea prin vis: Tată, pentru ce m'ai aruncat din brațele tale morții? Fugiam peste câmpuri, prin păduri ca să mă ascund dinaintea lui, înzadar, căci chipul lui mă urmărea în tot locul.

— Sunt 25 de ani de când s'a întâmplat această și cât am trăit până astăzi tot înaintea mea l'am văzut și par'că și acuma îl văd ca și când mi-a zis: Tată, unde mă duci? Iar eu i-am răspuns: merg să te duc la mamă-ta. El îmi zicea că pe mama a dus-o popa la groapă. La auzul acestor cuvinte lăcrima tinărul domn. — Unde mergeam, în tot locul era înaintea mea, mergeam la biserică îl visam și pe el acolo. Astfel ne mai putând a suferi, am venit la locul acesta unde și pe el l'am aruncat acum sunt 25 de ani ca să ne întâlnim peste câteva minute în cealaltă lume. Tinărului domn îi plângea inima de durerea atâtor cuvinte spuse de nenorocitul bătrîn și ne mai putându-l asculta a sărit și l-a îmbrățoșat strigând: Tată! Tu sunt acela pe care l'ai aruncat acum 25 de ani! Cunoști cămașa care mi-a luat-o mama, aceasta este, scoțindu-o din traistă.

— Bătrînul: Ce? D-ta ești copilul meu, doar voiești să-ți bați numai joc de mine. Nu se poate.

Tinărul domn: Așteaptă puțin că te vei convinge din cuvintele mele. Nu-ți aduci aminte când zăcea mama pe pat și eu o întrebam, ce te ducare mamă? Apoi când a murit, când a pus-o în mormânt cu mare greutate m'ați depărtat de mormânt. După aceea te-am întrebat pe d-ta că unde e mama? iar d-ta ziceai că s'a dus numai de acasă, dar iar o să se întoarcă. Iar în seara când m'ai dus aici, te-am întrebat, că unde mă duci, să mă duci unde e mama și-am zis eu iar d-ta ai zis că acolo mă duci. Vezi cum le țiu eu minte ca și când azi s'ar fi întâmplat. Apoi scoțind din traistă și o cureluță tinărul domn i-a zis bătrînului: Nu cunoști aceasta.

— Bătrînul: Dacă nu ar fi aceste visuri ar fi foarte bine. Vino să te strâng în brațele mele.

Nu se poate spune bucuria lor cât a fost de mare.

Bătrînul: Spune-mi cum ai scăpat cu viață, iubite fiule?

Tinărul domn: Dumnezeu are grije de toți, el e prea bun. Când m'ai aruncat în apă eu nu am știut nimic de mine; iar când m'am trezit eram la un om în brațe. El mi-a povestit mai târziu că te-a văzut pe d-ta când m'ai aruncat și a cunoscut de pe niște cuvinte că-mi ești tată, și cum te-ai dus el mi-a aruncat o creangă, eu am apucat-o în mână și m'a tras afară. A voit să mă ducă iarăși în sat, dar pe d-ta te-ar fi pedepsit și și așa aș fi rămas fără tată. El a fost la târg și s'a oprit cu cocia a se mai odieni puțin și a hrăni caii, așa a eugetat că mai bine să mă ducă la el acasă căci și așa nu avea următori (copii) și a-mi purta de grije, căci avea o avere destul de frumoasă pentru dînsul. Astfel, când am ajuns acasă mi-a dat doamnei lui și mai mare le era bucuria luând sub scutul lor grija mea, doamnei i-a fost jale când povesti soțul ei de întâmplarea mea și cum am ajuns eu la ei.

Ingrijau bine de mine, m'au dat la școala din oraș, învățam foarte bine, le făceam bucurie, dar încă nu absolvam toate clasele până când și auzii că doamna a murit și domnul nu mult în urma doamnei a lăsat scris la testament că toată averea lor să fie a mea. Absolvam școlile și venii la averea rămasă spre a moșteni, apoi mă dădui după însurate. Dumnezeu mă înzeștră cu o nevastă foarte bună și trăim bine laolaltă. Într-o zi vorbind eu nevasta despre întâmplarea mea m'am eugetat să viu și să nu mă reincore până ce nu voi afla că mai trăiești d-ta sau ai murit. Bunul Dumnezeu pe cei cu frica lui, totdeauna îi povățuiește la calea cea bună și numai bine am nimerit.

Dumnezeu m'a trimis în ora cea bună, căci de în-ârziam numai un minut nu te cunoșteam în veci.

Bătrînul nu mai putea de bucurie și de plâns nu mai putea asculta la fiul său care l-a mântuit de moarte.

Părăsind ei malul, s'au dus la moșia fiului. Tinăra doamnă l'a primit cu bucurie și au trăit laolaltă în cea mai bună înțelegere împreună cu bătrînul lor tată.

Pauliș, 1912. 1 Ianuarie.

Dimitrie Boșneacul.

Știrile zilei.

— **Gerul.** De puterea gerului care s'a înstăpânit în întreaga țară au înghețat toate râurile. Dunărea, Tisa și Murașul sunt întregi înghețate cum nu s'a mai întâmplat de mult. Gerul cel mai cumplit s'a pus, după cum era firesc în ținutul Brașovului, de unde se anuță 34 grade sub zero.

Nu e mult mai bine e în regiunile sudice ale Ardealului. Pe câmpia cea mare a Ungariei frigul variază între 10—20 grade sub zero. Consultând datele meteorologice din diferitele țări, putem spune că Ungaria e azi țara aproape cea mai rece în lumea întreagă. De două zile vremea a început să se îmoaie.

— **Pentru școala română de fete din Arad.** „Reuniunea femeilor române din Arad” a primit pentru școala de fete suma de 100 cor. dela familia Roșescu din Cluj, în amintirea neuitatei lor mame, repauzate în Dommul, protopopeasa văduvă Ana Roșescu.

Pentru acest nobil scop a trimis suma de 2 cor. d. Vasile Dirlea din Sinte, drept răscumpărare a felișărilor de anul meu.

D. Romul Motorca, preot în Agriș, a dăruit „Reuniunii femeilor române din Arad” suma de 10 cor. pentru fondul școlii române de fete ce se va zidi în Arad.

— **Numire.** Ni-se scrie: Ministrul de culte și instrucțiune a numit la școala de stat din Petroșela pe doșara Livia Penția.

— **Pornire spre bine în comuna Sirnea.** Cetim în „Libertatea”: Comuna bisericăsească Sirnea (tract. Bran) este o comună curat românească, poporul se ocupă în partea cea mai mare cu lucrarea pădurilor. În anul 1894 și-au zidit o biserică care i-au costat pe Români din Sirnea, peste 40.000 de coroane. Fond de zidire la biserică nu au avut, fără vre-o 5000 cor. ceilalți bani i-au făcut parte din vinderea pământurilor bisericăsești, parte din împrumuturi. Abia acum au scăpat de datorie. Dar acuma altă probă pe credincioșii acestei comune. Școala nu le mai este corespunzătoare, și atât instanțele bisericești cât și cele de stat i-au înconștientat că dacă nu-și zidesc cât mai curînd școală nouă, pe aceasta li-o închide: În comună sunt peste 120 de copii obligați a cere școala de toate zilele și școala de azi de abia este încăpătoare pentru 40 de copii.

Pornirea, ea Români din Sirnea să zidească școală nouă, s'a făcut de vre-o doi ani, dar până acuma nu izbutise din lipsa de bani. Comuna a cerut de la Consistorul din Sibiu un împrumut de 7000 cor. Consistoriul a răspuns că dă împrumutul cu 6%, dar pe lângă chezașia personală a comitetului parohial. Comitetul la aceasta nu s'a învoit, a adus lucrul la 6 Oct. la Sinod dar din pricina unor gălăgioși, nu s'a dat împrumutul și zidirea școlii din nou s'a zădărnicit. Dar la stăruința dlui preot, a învățătorului și a câtorva fruntași, pe ziua de 12 Dec. v. a fost convocat Sinod nou, la care a fost invitat și par. protopop I. Hamsea.

D. protopop prin o vorbire cuminte și așezată, a știut aduce pe oameni să hotărască zidirea școlii. Într'atâta i-a adus pe calea cea bună, încât nu numai că au hotărît să o zidească după cum era planul, din lemn, ci din cărămidă, în doi mai scumpă, plătind totul din repartiție în decurs de 3 ani de zile (cel puțin 120 cor. de familie).

Laudă se cuvine bunilor din popor cari de data asta au ascultat pe conducătorii lor firești cari nu au lăsat să cadă pe povârniș cea mai scumpă avere a lor moștenită dela anși-strămoși: „școala confesională”.

Înainte iubiți frați din Sirnea, pe calea apa-

cată, și nu ascultați sfaturile dușmanilor voștri de a lăsa școala să treacă la comună. Că școala comunală aduce limbă străină în ea și împiedecă în loc să înainteze știința de carte și lumina în fiii voștri!

Dumnezeu să vă ajute la toamnă să citim pri foii despre luarea în folosirea noului edificiu școlar din Sirnea!

Fratele vostru

— **Nou avocat român.** D. Dr. Alexe Boțoc fiul vechicului învățător în pensie d. Augustin Boțoc, a făcut examenul de liberă practică advocatuală (censura) înaintea comisiei din Târgul-Murășului.

Trimitem noului avocat sincerile noastre urări de bine.

— **Statistica gîntei slave.** Profesorul Florin kij din Kiev a publicat nu de mult un studiu etnografic asupra popoarelor slave. Iată unele date privitoare la statisticele acestor popoare, date scoase din acte oficiale pe anul 1911. Există și dară:

69.500.000	roșiani (mosceli sau ruși mari);
33.100.000	ruși (ruși mici);
7.400.000	(numiți ruși albi);
5.700.000	bulgari;
9.773.000	sârbi și chorwați;
1.500.000	slavoni;
7.500.000	bohemi (cehi);
2.740.000	slovaci;
157.000	sârbi lotiși;
370.000	cașubi;
21.700.000	poloni.
159.440.000	slavi.

Dintre aceștia 37.300.000 se țin de religia catolică; restul de confesiunea gr.-orientală. Cătolicii trag la diferite popoare și nume: 21 m. 150.000 poloni; 7.250.000 bohemi; 2.000.000 slavaci; 3.450.000 sârbi și chorwați; 1.480.000 slavoni; 1.500.000 ruși; 345.000 cașubi; 50.000 bulgari și 15.000 sârbi lotiși.

— **Crăciunul copiilor săraci.** Din Buteni ni scrie: „E o datină din bătrâni ca odată pe an, sârbătorile mari ale Nașterii Domnului să se jute și copiii sărmani. Îndemnați de acest sentiment frumos, inimile nobile din orașelul nostru Buteni s'au și pus pe lucru și dăruind unul mai mult, altul mai puțin, au strîns frumuseța sumă de 100 cor. 27 fileri. Din acești bani s'au cum-părat 10 căciuli cu 19 cor., 40 metri barchot cu 24 cor., 11 opinci cu 13 cor. 20 fil., curele cu 4 cor., 4 părechi de cisme cu 19 cor., 10 cărpe cu 4 cor., împărțindu-se la 22 copii. Apoi s'au cum-părat pentru cor. 8.98 unelte de scris pentru 100 copii. Cu un cuvînt s'au cheltuit 93 e. 18 fil., iar restul de cor 7.09 s'a depus la „Codrul”, punându-baza unui „fond pentru ajutorarea copiilor săraci”.

Iată și numele acelor cari au contribuit la îmbrăcarea copiilor săraci: Dr. Aurel Grozda 2 cor., Stefan Penes 10 cor., Ioan Cosma, Salustiu Barbul, Iuliu Bodea, Ioan Sferdian, Dr. Ion Pap câte 5 cor. Emil Neaghea, Traian Rațiu, Petru Perva, George Popa, Petru Lerint, Dr. Eugen Costina câte 2 cor. Gligor Frențiu, Ioan Frențiu, Nica Teutea, Mihai Lupei, George Ruja, Constantin Bodea câte 1 cor. Mitru Fieă 1.40, Petru Bojan 60 fil., Vasile Doncea 40 fil., tasul bisericești în 31 Dec. 22 cor. 53 fil., dela mai mulți numiți 2 cor. 34 fil.

În numele copiilor ajutorati primească mile donatori sincere mulțumiri.

— † **Letiția Popovici n. Todescu,** soția d. protopop Ioan Popovici din Geoagiu-suseni, a pausat la 4 (17) Ianuarie. În mormântarea ei avut loc la 19 Ianuarie n. în cimitirul gr. ort. Geoagiu.

Trimitem întristatei familii condolențele noastre sincere.

— **Urmările beției.** Citim în „America”, ziarul Românilor din America: Beția este una din patimile cele mai ticăloase de care e împărțită neamul nostru încă de pe când era în față.

Zi de zi această patimă nenorocitoare familiei noastre, răpește cinstea unuia și altuia și trimite la pușcărie pe unul și pe altul, pe urma isprăvilor făptuite pe timpul când creierul a fost înecat de butură.

George Cismaș din comuna Arpaș, comitatul Făgăraș, ca să-și potreacă mai bine de Crăciun catolicilor, s'a pus pe chef într'un salon, din țesutul Texas, încă de Sâmbătă seara înainte de zău Crăciunului și a dus-o într-o beție pe

Martii seara, când fără să-și dea seama ce face, și-a curmat viața cu un glonte de revolver calibru Nr. 38.

Cauza acestei sinucideri nu se cunoaște încă. Nefericitul mai are aici în America un frate, iar în Patria veche o mamă neputincioasă și o soră.

Era cunoscut de toți prietenii ca un suflet bun când era treaz, dar când se îmbăta devenea ca un câine turbat.

A venit în America de vre-o opt ani de zile. A sâmbat prin mai multe orașe din America, iar în ultimii doi ani a muncit la o fabrică din acest oraș. A fost în etatea de 27 ani.

— **Frații Zsilinszky — achitați.** S'a întâmplat la ceea ce nimeni nu se așteptase: Curtea cu jurați din Budapesta a declarat nevinovați pe frații **Zsilinszky**, cari în vara anului trecut l-au omorât pe deputatul **Achim** din Ciaba.

Martorii toți au declarat că frații **Zsilinszky** s-au dus la casa lui **Achim** cu anume scop ca să-l răpune. Jandarmii cari i-au prins pe frații ucișagi au declarat că amândoi frații le-au mărturisit că s'au dus la **Achim** cu gândul să sfârșiască odată cu el.

Și frații ucigași cu toate acestea au fost achitați din partea juraților. Se crede, însă, că și de data aceasta Curtea de Casație (Curia) va nimici sentința, orânduind ținerea unui nou proces.

— **Scăpare întârziată.** Indemnat de aierul rece al vieții de cazarnă și ademnit de lumina potolită și tainică a localurilor de noapte, cu muzica lor înșelătoare, un sergent major dela rgt. 101 de infanterie din Oradea-mare, s'a gândit că și el are dreptul celorlalți mărțori: să trăiască și trăind să petreacă. Cătușele uniformei impun însă întotdeauna anumite rezerve, cari nu pot fi trecute fără să te isbești de legea neiertătoare a codului militar. Așa a fost și cu sergentul Ion Sighismund, care în inferbântarea petrecerii s'a scîrpat de a cheltui o sumă de bani din solda răzmeriților. Când ziua următoare s'a trezit în fața berului împlinit, era prea târziu ca să-și mai îndrepte greșala și a ales singura scăpare mântuitoare în astfel de cazuri. S'a împușcat cu arma de serviciu.

Pedeapsa l-a ajuns însă și după moarte căci înainte de ce l-ar fi coborât în mormântul lui sărac, i-au tăiat galoanele ce însemnau gradul ce ocupase în armată, deoarece se făcuse nevrednic. Și în vreme ce oșteanul era astfel batjocorit, undeva într-o colibă săracă a unui sătuleț din Silezia, doi bătrâni își puneau carnea în saramură și vorbind cel din urmă pitac de pe fundul lăzii învechite, au trimis bietului Ion o sută de coroane, scriindu-i carte „câș sănătoși și că-l așteaptă, numai Dumnezeu să-i poarte grija”.

Scăparea adusă în schimbul unei jertfe făcând preț din partea bătrânilor însă a fost prea târziu. Sergentul își dormea somnul de veci, iar numele lui, atât de scump celor de acasă, era deja trecut printre nevrednicii...

— **Se caută un conducător de cor.** Pentru muzica Dorgos, comitatul Timișului, se caută un conducător de cor bărbătos, care să se priceapă și la instruirea cântărilor noastre naționale. Doritorii să ocupe acest post să se adreseze dlui Gheorghe Grozav, comerciant în Dorgos (p. Lipova).

— **† Aureliu Munteanu**, absolvent de gimnaziu, fiul doamnei văduve Cristina Muntean din Măscu, a repausat la 22 Ianuarie n. în vîrstă de 17 ani.

Odihnească în pace!

— **Convocare.** Adunarea generală a „Reuniunii de înmormântare” din Cîmpu-mare se va ține duminică în 15 (28) Ianuarie a. e. în localitatea școlii gr.-or. române la ora 1 p. m. cu următoarea programă:

1. Săvârșirea unui parastas în memoria celor decedați dela înființarea Reuniunii. 2. Deschiderea ședinței. 3. Raportul comitetului. 4. Raportul casarului. 5. Eventuale propuneri.

Cîmpu-mare, 8 Ianuarie 1912. Gheorghe Cona președinte, Emil Mandoceanu notar.

— **Mari viscole în Anglia.** În Anglia, Irlanda și Scoția, bănuie de câteva zile mari viscole. În Scoția circulația trenurilor a încetat, iar școlile au fost închise. Din mici un port nu pot să plece aproape persoane au perit de ger. Unui mare proprietar i-au perit 30.000 oi.

În cercul Strafford vre-o 15.000 mineri sunt în imposibilitatea de a se duce la mine, drumurile fiind înzepezite.

— **Logodnă.** Domnișoara Lucretia Ursu și d. Milan Ilin logodiți.

Felicitările noastre!

— Domnișoara Cornelia D. Popescu, fiica preotului Damian Popescu din Bărânyos s'a logodit cu dl Ioan Alămorean, stud. med. din Mag.

Felicitările noastre!

— **Regula — osândit la moarte.** Din Budapesta se anunță că procesul lui **Regula** Ede, care în luna lui August anul trecut a omorât familia cărcimărilor Czeiszler, a ajuns ieri înaintea Curții de Casație (Curie).

Tribunalul din Miskolez îl osândise la moarte. Curtea de casație a respins acum apelul lui **Regula** și a întărit osânda de moarte.

— **Catastrofa unui deputat.** În Austria sportul ernei a făcut și anul acesta câteva victime, mai ales între amatorii de ski și bobs-gleih. Mai acum două săptămâni deputatul **Silberer** a plecat într-o excursie de ski — din Zell am See — împreună cu mai mulți prieteni și de atunci nu s'a mai întors. Probabil în drumul său prin grupul de munți Tanern a căzut în vr'o prăpastie sau a fost acoperit de nămeții de zăpadă. Toate cercetările pentru a da de urma lui au rămas fără rezultat deși s'au trimis mai multe expediții în căutarea lui. La vară când se vor topi trocenii de pe coastele pleșuve, vor da fără îndoială și de cadavrul lui trecut în descompunere, de cumva steaua cea bună nu l va fi condus la vre-o colibă de adăpost a vre-unui muntean, unde va rămâne până să treacă crivățul.

— **Arestarea unui spion austriac.** Din Belgrad se anunță: Luni a fost arestat aci funcționarul vamal **Vucetici**, de origine slavon, bănuț a se fi ocupat cu spionaj în interesul Austriei. Arestatul fiind interogat, a recunoscut că de trei ani se ocupă cu spionaj. Făcându-i-se percheziție la locuință s'au găsit toate scrisorile în duplicat, pe cari le trimisese la Viena, Neoplanta și Semlin și în cari raporta asupra rezultatelor obținute cu privire la spionaj.

— **Cea dintâi școală de agricultură.** Un Roman, **Furius Cressinus**, scotea dintr-o bucată de pământ cu mult mai multe bucate decât vecinii lui.

Din această cauză și mai ales din gelozia **Cressinus** a fost învinovățit că face farmece, — căci pe vremea aceea lumea credea grozav în asemenea lucruri, și fu chemat înaintea tribunalului.

Temându-se să nu fie osândit, îi veni în gând să organizeze o expoziție agricolă a lui singur. Drept aceea aduse și expuse în forum — piața publică și totodată loc de judecată — mai întâi pe fata lui, apoi căruțele cu care căra bucatole, boii lui grași și bine nutriți. Iar cauza și-a ple-dat-o după cum urmează:

„Romani, întâi aceste sunt farmecele mele. După cum vedeți, sunt multe și mai au și altele pe cari nu le pot spune aci. Am muncă, vegherea și sudoarea mea! În vreme ce vecinii mei dorm dinineța, eu lucrez până ce soarele mă gonește în casă”.

Cressinus a fost iertat de judecători, iar cei de față îi încununară boii și carele cu lauri. Senatorii se coborâră dela locurile lor și cerură mâna fetei lui **Cressinus** pentru fiii lor. Dar acesta întrebă pe fiecare:

„Fiul tău știe să lucreze pământul?”

„Nu, dar vrea să învețe acest meșteșug, acoastă artă, fără care educația unui Roman nu e desăvârșită”!

„Să vie atunci la mine, răspundea **Cressinus**, ca să-i învăț, căci eu nu dau fata mea decât tinărului care va ști să lucreze mai bine pământul!”

S'au înfățșat de dragul fetei vre-o douăzeci de tineri... și astfel s'a înființat cea dintâi școală de agricultură de care se pomenește în Istorie.

— **Se rentează**, ca să se trimită haine spre curățire la spălătoria mecanică **Béla Haltenberger** (Căsovia) **Kassa**, deoarece se curăță și văpsesc la perfecție. Gulere și manșete se spală alb ca zăpada și cu luciu de oglindă. Lucrare repede, serviciu prompt. Anul înființării 1810. Hotelele, restaurantele și instituttele au reducere.

Poezii populare.

Aseară fusei pe coastă,
Mândră, lângă casa voastră
Și-auzii pe maică-ta
Că ea nu poate cina
Să teme că te-oi fura,
Mândră, mândrușița mea,
Spune tu la maică-ta
Să mănânce cât de bine
Că eu nu te fur pe tine,
Că ieu ginere i-oi mure
Când pe pământ or fi stele,
Și-n cer s'or tăia niiele
La mândrușo, seama bine
Și te uită p'angă tine
Să nu iubești om stricat
Că pe multe-a înșelat
Și pe toate le-a lăsat.
Și ia seama, mândră, bine
Că te'nșală și pe tine
Și iară te'nțorci la mine.
Dar îți spun mândrușo drept,
Și jor cu mâna pe piept
Că de mi-i mai trîbui
Să mă mănânce corbii,
Nici nu vreau să te sărut
Nici de nume să-ți aud.

De Petru Ardelean din Orlau.

Frunzuliță de lălea,
Când eram pe vremea mea,
Șapte mândre-mi trebuia.
Dar acum, sărac de mine,
Și de una-mi pare bine.
Trage-mă mândră de mână
Că sunt neam de viță bună,
De vița hireanului
Din fundul Ardealului.

Când iubești par'că glumești
Dar la urmă te căiești,
Că iubirea-i infocată
Vai de cel ce-o gust'odată
Pân' trăiește n'o mai găta,
Inima nu i-e curată.
Iubirea-i o poamă dulce
Cine poate să n'o guste.
Dac'apuei a o gusta
Nu te mai poți sătura.

De Milovan Pașcu din Mândruloc.

Badiu meu de peste deal
Ar veni și n'are cal,
De și-ar lua cal pe plată
Și tot cat' să vie odată.

Floare 'n cui floare sub cui
Copilă ca mândra nu-i
Că-i cu fața roșcovană
Și la haine-i ca și-o doamnă.
Și la mers cam legănat
Când o văz îmi fac păcat,
Cu buzele subțirele
Și miroasă-a viorele.

Fă-mă Doamne ce mi-i face
Fă-mă puin cucului
Pe carnele plugului
Să mân boii badiului.
Mână, badeo, boii bine
Nu ținea ochii la mine
Că ochi-mi sunt celălăi
Și-ncluiie boii tăi.

Frunză verde de săcară
Mi-o trimis badiul din țară
Cărpă albă împăturată
Să mai stau vre-o trei ani fată.
Eu i-am trimis înapoi
Cărpă albă tot cu flori
Că doară mai sunt feciori.

Frunză verde viorele
Mi-o trimis badiul inele
Să-mi stămpăr dorul cu ele.
Da de mi-ar trimite zece
De dorul lui nu mi-ar trece.

Lele pentru dumneata
Mă topesc ca cănepa,
Și lele de dragul tău.
Mă topesc ca inu 'n tău.

Mișcare culturală și socială

— Petreceri, concerte. —

28 Ianuarie n.

Teatru în Totvărădia. Corul mixt al plugașilor din Totvărădia invită la reprezentarea teatrală urmată de dans ce va avea loc la 15/28 Ianuarie în ospătăria „Kohn”. Se va juca „O ședință comunală” de Gh. Stoica, „Milionu” și „Păpucariul mul”, comedii în câte un act. Inceputul la orele 8 seara.

ECONOMIE.

Ce trebuie să facă agricultorii în luna Ianuarie.

În unele părți ale țării, în această lună timpul îndreptându-se spre bine și pământul svântându-se de prea multă umezeală, se poate începe cu arături pentru sămănături de primăvară și cu sămănătura de ovăs în arătura făcută din toamnă.

În grădina de legume se poate săpa pământul pentru a doua oară, se pot face chiar și răzoarele pentru sămănarea unor legume mai de timpuriu.

În grădina de pomi trebuie să se culegă toate cuiburile de omizi. În privința cuiburilor de omizi ce sunt așezate pe crăcuțele cele tinere ale pomilor sub formă de inel, culegătorul trebuie să fie cu mare băgare de seamă, fiindcă din cauza acestor omizi se prăpădesc cei mai mulți pomi roditori. Se mai poate continua cu sădirea pomilor roditori și cu sădirea viței altoite.

Tăiatul altoilor. Crăcuțele cele mai bune pentru altoit, cari se pot tăia în aceeași lună, sunt cele crescute în fața soarelui și spre vârful pomului. Crăcuțele tăiate să păstrează în pivniță în nisip sau în groapă în pământ în dosul unui bordeiu spre miez-noapte. Altoii se taie numai din pomii cei tineri, bine creșcuți. Când se culeg omizile și când se taie altoii, se pot tăia din pom toate crăcuțele uscate ca și cele cari sunt de prisos și mai cu seamă acelea cari se încrucișează în coroana pomului, precum și ramurile bătrâne cari nu mai dau roade, pentru a întineri pomul.

Vitele de muncă și vacile de lapte trebuie bine hrănite și bine îngrijite; iar viteilor trebuie să li-se dea hrană îndestulă, ca să nu se întârzie în creșterea lor, fiindcă numai printr-o bună îngrijire și o bună hrană dată la timp, orice fel de rasă se poate îmbunătăți din ce în ce mai mult. Toate vitele, ca boul, vaca, etc. cari nu se mai pot întrebuița la munca câmpului, în această lună se pun la îngrășat, care nu trebuie să treacă peste trei luni. Vitele cari se îngrășă mai ușor, trebuie să aibă capul mic, fruntea lată, gâtul subțire, scurt și fără bărbie, grebenul mic, pieptul lat, solchurile mari, gheunehii subțiri, coada subțire, oasele mici, părul des și moale. În grajd vitele au trebuință de liniște și de o căldură care să nu treacă peste 18°, de întunec și de o bună îngrijire; așternutul de paie să fie gros și uscat.

Hrana ce se dă vitelor să fie îndestulă și la oră hotărâtă. Influența hranei este cu atât mai puternică cu cât animalele sunt mai tinere. Ca hrană pe lângă fân, etc., se pot da și borhoturi, cari sunt provenite dela fabricile de bere, de rachuri făcute din cartofi, grâu, secară și porumb. Nu sunt bune borhoturile provenite dela in și cânepă, fiindcă carnea capătă un gust de mucezeală. Sarea de bucătărie, care trebuie dată sub formă de bolovan, mărește pofta de mâncare, ajută mistuirea și asimilarea părților hrănitore din nutrețuri. Apa se dă de două ori pe zi, trebuie să aibă căldură între 10—12° centigrade și să fie curată.

Albinele. Se caută stupii ca nu cumva să fie atacate de șoareci, cari prăpădesc întreg stupul, fără ca albinele să se poată apăra în contra acestor dușmani. „Albina”. — V. S. Moga.

tursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 26 Ianuarie n. 1912.

rețurile cerealelor după 100 kg. a fost următorul	
Grâu de Tisa	— — — — K. 23-25 - 24-40
» din com. Fejér	— — — — » 23 15 - 24 20
» din com. Pesta	— — — — » 23-15 - 24-20
» din Bănat	— — — — » 23 25 - 24 10
» Dunărean	— — — — » 23-25 - 24 10
Cucuruz	— — — — K. 17-70 - 17-90
Secară	— — — — » 20-10 - 20-45
Ovăs	— — — — » 19-25 - 20-05

Prețul bucatelor pe termin.

Prețurile sînt a se socoti după 50 kg.

Grâu pe Octombrie 1911	— — — — K. —
Grâu pe Aprilie 1912	— — — — 11 » 89
Grâu pe Maiu 1912	— — — — 11 » 78
Secară pe Aprilie 1912	— — — — 10 » 35
Cucuruz pe Maiu 1912	— — — — 8 » 80
Ovăs pe Aprilie 1912	— — — — 9 » 84

Felurimi.

Ninsoarea în emisfera nordică (partea dinspre Miază-Noapte a globului pământesc).

În privința țărilor mai de la miez-zi, de cât noi ne cam lipsesc cunoștințele cu privire la căderea de zăpadă; de aceea, nu rare ori vedem pe mulți mirându-se de ninsoare și viscole în Italia, Spania etc.

Pe podișul înalt din partea mijlocie a Spaniei, ninge în fiecare iarnă, dar puțin. În Madrid sînt în mijlociu trei zile pe an cu zăpadă. În Franța zăpada cade des și ierni grele nu sunt ceva rar pe coasta mediteraneană a Franței. În Alais, iarna din 1829 30 a fost zăpadă timp de 53 de zile; în 1844 45 a căzut zăpadă la Marsilia timp de 36 ceasuri, de era pământul acoperit cu o pătură groasă de un jumătate de metru.

Pe coasta italienească a Mediteranei nu ninge nicăiri regulat în fiecare iarnă, dar în 1778, la sfârșitul lui Noemvrie, munții din apropierea Romei erau acoperiți cu zăpadă, iar în Decembrie următor neaua era, în Roma groasă de 2 degete. În Decembrie 1879 au fost în Neapole viscole cu zăpadă și ger. În 1858, pe la sfârșitul lui Ianuarie a fost neaua groasă pe stradele și piețele din Palermo în Sicilia.

În Atena ninge mai în fiecare an, une-ori însă nu. Rar cade neaua în arhipelagul egeic; destul de des la Constantinopol. În iarna lui 1857 1858 a fost zăpadă groasă de un metru și a ținut mai multe săptămâni; din pricina greutății zăpedei s'au năruit case. Dela 19 Noemvrie până la începutul lui Martie a ținut gerul cu puține întreruperi. Cornul de aur era pe mare întindere înghețat.

Asemenea ierni se întâmplă și în Asia-mică, pe coasta nordică. În insula Cipru se acoper munții cei mai înalți în fiecare an cu neauă. În Damasc rar cade zăpadă. În Palestina rar ninge iernile și rar e ger. În Ierusalim ninge cam la trei-patru ani Totuși în 1753 a fost, mai toată țara acoperită cu zăpadă, iar în 1818 a stat cinci zile neaua groasă pe strade. Chiar în partea mijlocie a țerei dintre Tigru și Eufrat zăpada nu cade rar. În munții Sinai cade pe munți în fiecare iarnă zăpadă, așa că nu se poate călători prin ei.

În Egipt ninge rar, dar în 1885 a fost în Cairo două zile de ninsoare. În 1850 a căzut zăpadă în Ghadames de mai multe ori, de-asemenea în Tripolis.

Pe podișul algerian ninsoarea nu e raritate, une-ori zăpada acopere jumătate din Algeria. Pe munții podișului înalt al Irandului cade iarna multă zăpadă, dar partea centrală joasă nu are zăpadă.

În India cade zăpadă numai în regiunea Himalaei; în China sudică însă până mai la sud de tropic.

La Canton ninge foarte rar, pe coasta mării galbene însă de obicei.

În Yokohama (Japonia) în 1861 a căzut zăpadă groasă de 60 de centimetri.

În America de Nord cade zăpadă pe lângă Mississippi până la 31.5 grade de lățime; la New-Orleans este iarna zăpadă de 12 centimetri, care a ținut mai multe zile. Chiar la Tampico, la sud de tropic, pe coasta golfului Mexicului s'a observat zăpadă.

Târgurile de țară.

— Dela 28—31 Ianuarie calendar nou.—
28. Birchis, Hodoș, Micăsasa, Vârșeț.
29. Canija-mare, Chirpăr, Goroslăul de pe Someș, Sebeșul-săsesc, Zam.

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la „Librăria Tribunei”

BIBLIOGRAFII.

— Cine vrea să câștige frumoase cusături românești să cumpere lozuri de ale loteriei organizate de Reuniunea femeilor din Arad.

Prețul unui loz 1 cor., comanda să se adreseze „Librăria Tribuna”, adăugându-se și portul postal.

Au apărut și se află de vânzare la „Librăria Tribuna”:

Din

celebrul roman al contelui Leo Tolstoi a apărut

„RĂȘBOIU ȘI PACE” volumul II.

Prețul 1 coroană 20 fil.

Prețul volumului I este 1 cor. 50 fil. Ambele volume se găsesc de vânzare la „Librăria Tribuna”.

Volumul III va apărea în curînd.

A apărut și se găsește de vânzare la „Librăria Tribuna”:

Calendar pe anul 1912

Calendar de lux (block) pentru masa și portofel cor. 1.—, 1.50, 2.— și 3.50 + 30 fil. portofel recomandat 45 fil.

» **Calendarul Minervei** pe anul 1912. Prețul 1-25 Cor., 45 fileri porto recomandat

Călinarul Poporului (Sibiu) a 40 fil. + 10 fil. porto.

Călinarul Săteanului (Sibiu) 30 fil. + 10 fil. porto.

Călinarul Poporului Român a 40 fil. + 10 fil. porto.

„Calendarul Național” editat de „Foaia înflorită” din Orăștie. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto. Conține numeroase ilustrații actuale.

„Calendarul Ligei Culturale” pe 1912. Prețul 75 bani plus 10 fil. porto.

La Librăria „Tribunei” să află de vânzare „Pământul viilor și morților” legat în pânză, autor cu prețul de 50 fileri plus 5 fileri porto.

A apărut în editura librăriei C. Sfetea: **Teatru de familie** (12 piese) de Th. D. Spărașcu și se află de vânzare la principalele librării din București și provincie. Prețul 2 lei.

Poșta Administrației.

Dănilă Dumbravă, M. Oroszvalu. Am primit 4 cor. abonament pe 1911.

Ioan Zolog, K. Szt. Márton. Am primit 2 cor. abonament pe Sem. I. 1912.

Alexandru Almășan, Ghirco. Aveți de sol. 4 cor. pe anul 1911.

Ioan R. Cheșcă, Satulung. Am primit 4 cor. abonament pe anul 1911. Dănilă Nic. Munteanu. Am primit foaia.

Damian Vișoiu, Chitid. Am primit 2 cor. abonament până la 1 Iulie 1912.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
«Tribuna» institut tipografic Nichin și Cons.

Primul strungar de lux român din Braşov

Anunţ.

Am onoare a aduce la cunoştinţă on. public român, că am deschis în Strada Neagră No 4 un atelier de strungărie de lux şi mobilă, unde primesc pre creptuie toffelul de lucrări îngătătoare în branşa aceasta precum: picioare de masă, jocuri de popice, fesnice pentru biserici, călupuri de străni strungărite etc. La comanda postă servesc în timp scurt, fără rambursă.

Specialist în canaluri de buşi.
Mai departe primesc şi reparaţii de ploiere parasoale precum şi reparaţii ce se abat în ranşe ca violine, dacuri, bile etc.

Comercianţii primesc deslusiri bucuos. Comanda se efectuează solid şi cu preţuri ieftine.

Rugând sprijinul onor. public, semnez
Cu deosebită stimă:

Ilie Sârbu Elias.

Invenţie Nouă. Invenţie Nouă

Moară de oţel

Pentru întrebuiţare în economie şi acasă, maşină excelent orzul, cucuruzul şi grăul, se întinde cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de şasă ani, un kilogram pe minut pelângă garanţă şi se capătă numai într'o mărime.

Preţul 14 coroane.

Face aparate pentru desfacerea sămânţei de lucernă şi trifoiu, de mânat cu puterea ori cu mâna cu puterea ori cu mâna, de aplicat în maşina de îmbătut ori de sine stătătoare. Preţurile se întrebe la

Kadár Gyula

Fabrică de aparate de desfăcut sămânţa stolului şi atelier de reparat maşini în Nagyvárad, Villanytelep mellett.

GUSTAV FRICK

Atelier artistic şi pentru edificii în Medlaş—Medgyes, Strada Schmed No 26.

Pregăteşte în atelierul său aranjat cu maşini toffelul de lucrări pentru zidiri, lucrări de tinichea, înfrumşetări, acoperire de biserici şi turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum şi pentru firme, apoi şi vane de scăldat în toată mărimea ş. a.

**In atenţia economilor!
Contra tăciunculii:**

se află la farmacia menţionată un lăchid de stropit. La 100 kg. e de ajuns un pachet de 40 fil. Rezultat sigur!

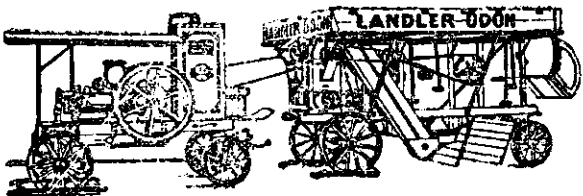
Distins cu medalie de aur la expoziţia Internaţională din Paris:

Margit-Viora- Crème. Poudre. Săpun.

Nesticăcioase, depărtează de pe faţă pistruii şi toffelul de necurăţanie. Se află la farmacia:

„SFANTA TREIME”
ERNEST BRAUN
Temesvár-Józsefváros, Bem-utca 30
Preţul 1 cor. 60 fil. Expediţie de 2-ori la zi.

Patentatură originală din Svedia.
„ROBUR” motor cu olei natural
in urma multiplelor callătăji este cel mai bun dintre toate motoarele de acest fel având o putere de 2-300 cal (HP.)

Noutate! Noutate!

Lucru neîntrecut de ieftin!

Il recomandăm poentru:

mori-, ateliere industriale şi la toffelul de maşini agricole.

Spese la cias după fiecare HP. 1 1/2 fil.

Nu este supus supravegherei finanţelor!

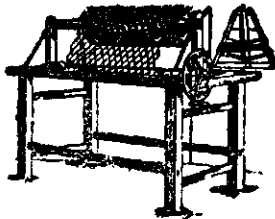
Se vinde şi în rate! **Garanţie deplină!**

Maşini, motoare folosite se schimbă cu nouă.

Catalog la cerere trimis gratis.

Landler Ödön, Motortelepe, Budapest, Lovag-u. 2.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de fântâni arteziene le pregăteşte şi expediază

Várady Lajos,

fabrică de instrumente **Hódmezővásárhely,** VI, Ferenéz-utca.

Nu trebuie sc. anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

Prinlucrător mijlocesc.

Recomand şi maşini pentru împletitul de sîrmă.

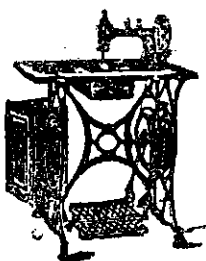
Catalog de preţuri trimis gratis şi franco.

Premiat la 6 expoziţii.

STAMM EDE SUCCESOR RESCH FERENC

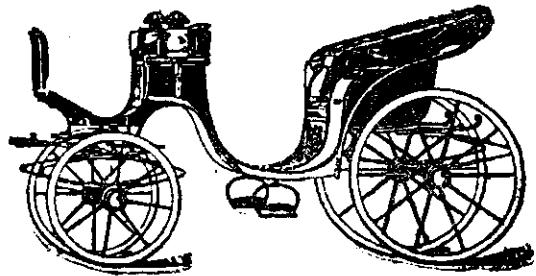
Atelier de maşini de cusut şi biciclete **Temesvár, Str. Merczi 4.**

Are magazin de maşini de cusut PFAFF de toată mărimea şi cu preţurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Preţurile se pot solvi în rate.

Cele mai noi gramafone fără schimbarea acului pe lângă preţuri convenabile. Telefon 459.

Preţ-curent la dorinţă trimite gratuit.

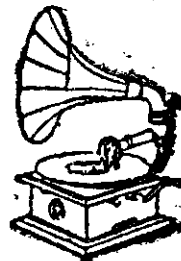
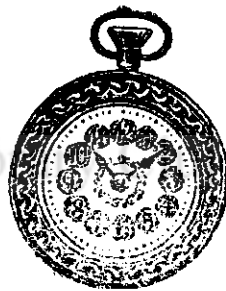
M. LUDVIG succesor IOAN KUMMER

cea mai veche uzină pentru fabricarea trăsurilor în

Timişoara-Fabrică, ţărmul Bega 14. (Temesvár-Gyárvaros, Béga-jobbsor 14)

Recomandă uzina sa înlocuită cu puteri motorice şi lucrative bune, pentru prepararea articolelor de *ferărie, şelărie şi lustrare* cu preţuri ieftine, dispunând de un serviciu prompt şi execuţie modernă.

Ceasornice, giuvaere, gramafone şi plăci

se pot cumpăra pe lângă garanţie de 10 ani, cu preţurile cele mai ieftine din întreaga ţara, fie chiar şi pe rate, — la marea depozit alui

TÓTH JÓZSEF,

ceasornicar şi giuvaergiu, **Szeged, Dugonics-tér 11.**

Reparaţii cu garanţă de 5 ani se fac ieftin. Catalog ilustrat trimis gratuit. Nenumărate scrisori de recunoştinţă. Caut revinzători.

P. T.

Subscrişii avem onoarea a face cunoscut On public din loc şi jur că **prăvălia noastră de peşte şi fructe sudice**, care există de mai mulţi ani în casa noastră proprie **Strada Hirschner No 4, am mărîto** introducând şi

mărfuri de coloniale şi delicate

Zilnic: Peşte proaspăt; cafea proaspăt prăjită făină şi petroleu; toffelul de brănză. Pelângă acestea purtăm şi mai departe negoşul de peşte şi fructe sudice.

Halva în engros dela 5 kg. în sus cu preţul de 1 coroană 30 fileri per kg., — în toată ziua proaspătă.

S'a început deja sezonul de peşte sărat!

Prin mijloace suficiente şi legături cu firme de primul rang suntem în plăcuta poziţie a oferi Onor. public mărfuri bune şi cu preţul cel mai redus.

Rugăm deci pe on. public a face o încercare şi a să c nvinge de calitatea cea mai bună şi de preţul redus al mărfurilor.

În speranţă că On. public ne va da binevoitorul său sprijin semnăm

Cu stimă:

Fraţii Gingold.
Braşov.

Cel mai ieftin loc de cumpărat

mașini de cusut
și industriale din țară și străinătate.

Biciclete, Alfa
gramofone,

plăci, și părți constitutive.
Cumpărătorii primesc instrucțiune gratuită în
croi și cusut. Roagă binevoitoarele comande:

Bodor Béla, depozitar de mașini
Făgăraș, Honvéd-utca No 11.

Szepesi Frigyes

măcelar și cărnățar în Budapest

Fabrica și cancelaria: IX., Strada Randoier 21.
Magazinul: XII., Strada Dohány Nr. 72.

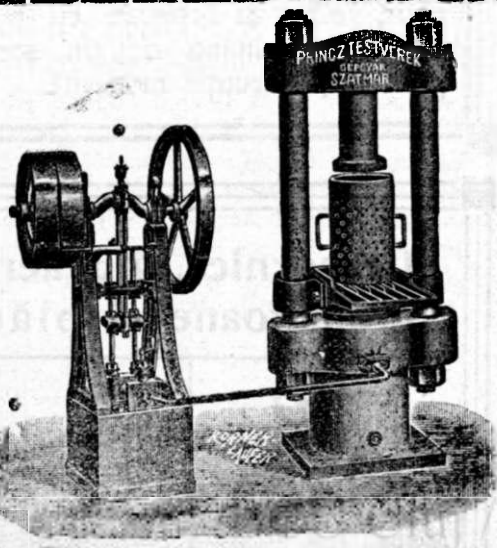

Recomandă pe lângă
prețurile obișnuite,

**unsoare și
slănină**

de prima calitate.

Comandele din pro-
vincie se liferează
momentan. — Cereți
anunțul prețurilor.

Atelierul de mașini și pentru clădit mori

PRINCZ TESTVÉREK

din SZATMÁR.

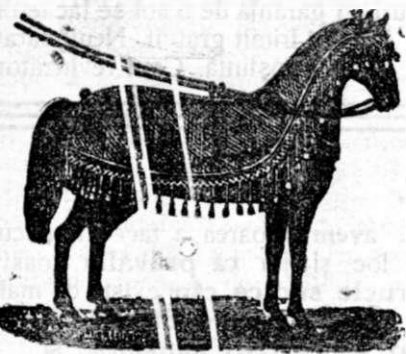
Prezintăse petrine și orice mașini
pentru stors olei, mănate cu apă
mașini de desghioat, sfărmat
și prese, pe lângă asta cele mai
exacte transmissiuni cu
— tractație circumpețială. —

— Instalăm mori pe tain,
ori cu cilindre.

Iosef Schuster succeso-
rul lui **M. Orendt**

curelar, șelar și fabricant de geante.

Sibiu—Nagyszeben, Str. Ciszădiei 37.

Recomandă depozitul său bogat a-
sortat în hamuri de cai de lucrat
și de lux, cu bandă ori cu jug la
piept, hamuri pentru cai ori boi cu
jug, conform cererii, în prețuri di-
ferite. Șele și necesare pentru călărit,
articole de călătorii, de vânat și
excursiuni, articole de piele de ga-
lanterie. Curele de mașini calitatea
cea mai bună. — Curele de legat.

Reparaturi prompt și ieftin.
Catalog ilustrat, franco și gratis.

JOHANN WELTHE

depozitul fabricelor de pălării

mătase, filț și paie

Făgăraș, Piața Francisc Iosif No

Iși recomandă bogatul magazin asortat cu

tot-felul de pălării

tari, de păslă, și paie pentru bărbați și copii, precum și
stafii, șapci și berete

pentru bărbați și femei, dela cele mai ieftine până la cele
bune calități — Apoi **pălării țărănești** care își
trează culoarea sa originală pelângă garanție. — Se primesc
felul de reparaturi precum și vâpsirea pălărilor vechi
păslă ori paie pelângă serviciu prompt. — Mare asortiment
pălării de dame model de Paris și Viena.

Societate act. de mașini agricole și mehanice

(Mezőgazdasági és műszaki R. T.)

Nagyvárad, Rimanóczy-u.1.

Mare depozit de mașini agricole și mehanice

Liferează: mașini agricole și industriale, unelte, aranja-
mente de mori, mașini de abur, motoare cu olei, benzin și gaz.

Automobile, articole californice, curcubete, pentru vin,
bere și apă. Olei pentru mașini și cilindre.

Totfelul de unsori pentru mașini, saci, ponevi, valțuri,
ștreanguri și pământare; curele pentru mașini, pompe,
pentru vin și viticultură precum și utensilii; stropitoare,
dituri de sârmă, cumpene, desinfectorii și dulapuri de sa-

Secție de electricitate și mașinării.

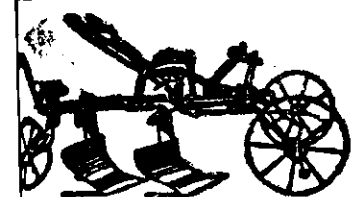
Cel mai ieftin loc de cumpărat e
Architania G. Florian & Comp.

Versecz.

Telefon 78.

Mare asortiment:

pluguri, osii, ferării, unelte pentru casă și bucătărie, vân-
 în regie a ierbii de pușcă, arme, cartușe și toate
 necesitățile de vânătoare.

Serviciu prompt și prețuri
 ieftine. Comande prin tren și
 poștă se efectuează grabnic și
 cu cea mai mare punctualitate.

români! replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul”

însoțire economică

Elisabetopole — Erzsébetváros

(Kis-Küküllő vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai
 moderate prețuri soiuri de vin de
 masă viță americană cu și fără rădă-
 cină, ochiuri de altoit, viță europeană
 cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul”

Elisabetopole — Erzsébetváros.

Material disponibil în al-
 toi peste trei (3) milioane.

Altoile noastre n'au fost atacate de peronosperă.

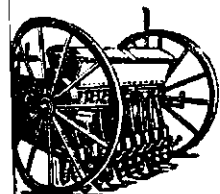
Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de
 plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

români! Trimiteți băieții la cursul practic la altoit

Noutate!

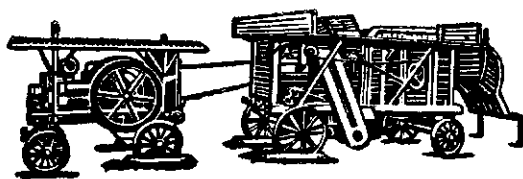

Depozitul fabricii de mașini agricole

Gömöri Testvérek,

Budapest, IX., Boráros-tér 2.

Noutate!

Reprezentant pentru Ungaria al firmei JEZEK K. & R. fabrică de mașini și turnătorie de fier în Blanskó.

de treerat,
 ajamente com-
 le mori și ma-
 de semănat —
 de Gömöri
 rek — în urma
 mirii generale
 recomandăm
 agronomilor.

Recomandăm mașinile noastre de sămănat construcție solidă, corespunzătoare tuturor pretențiilor, cu despărțiminte separate pentru semănatul porumbului. — Recomandăm încă următoarele specialități: Mori cu cilindre de piatră și site pentru măcinat mare, mijlociu și fin, la putere de apă, abur și motor. Mașini pentru fabricarea țiglei, aranjamente complete pentru fabrici de țigle. Mașini pentru țigle de cement și de spart piatră. A fost distins cu nenumărate premii: cel mai nou sistem de mașini de treerat, cu motor, pe cari le recomandăm în deosebi on. agronomi, pe lângă garanție și condiții acomodată de plată. — Pentru instrucția necesară la conducerea acestor mașini trimitem om de specialitate.

Pe cei cari doresc să cumpere
 îi vizităm în persoană, având
 astfel cumpărătorii un câș-
 tig și anume onorariul ce l'ar
 încassa în alt chip, agentul.
SERVICIU PROMPT!

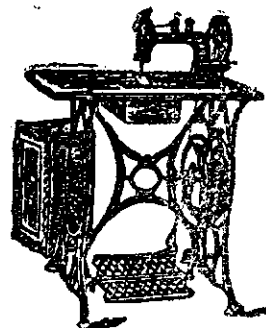
Catalog la dorință trimitem gratis.

Georg Barthelmie

mechanic

Brașov, Strada Porții Nr. 41.
 (Colțul dela strada Sfântului Ioan).

Atelier pentru mașini, de scris, socotit,
 dictat și de cusut, apoi pentru aparate
 electrice și fizice, lampe electrice de
 buzunar, gramafone, plăci, ace, hârtie
 — de copiat și diferite utensilii. —

Telefon 380.

— Instructor pentru scris la mașină. —

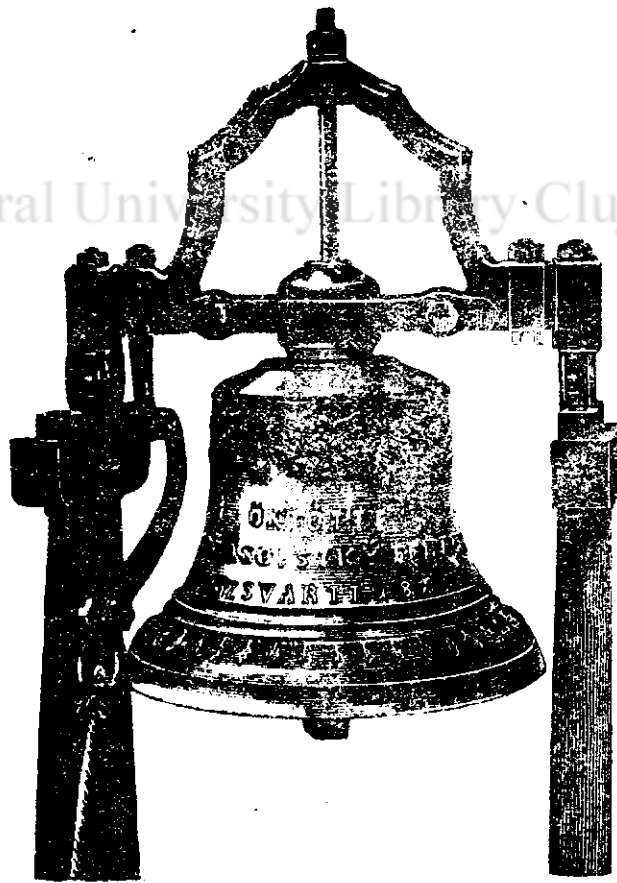
Industrie din patrie.

Inițiat la anul 1770.

Efraim Andrásowszky

turnător artistic de clopote

Kolozsvár, Kossuth Lajos-u. 32.

Recomandă în
 atenția preoților de
 ori-ce confesiune,
 parochiilor și onor.
 episcopii

turnătorie
 sa

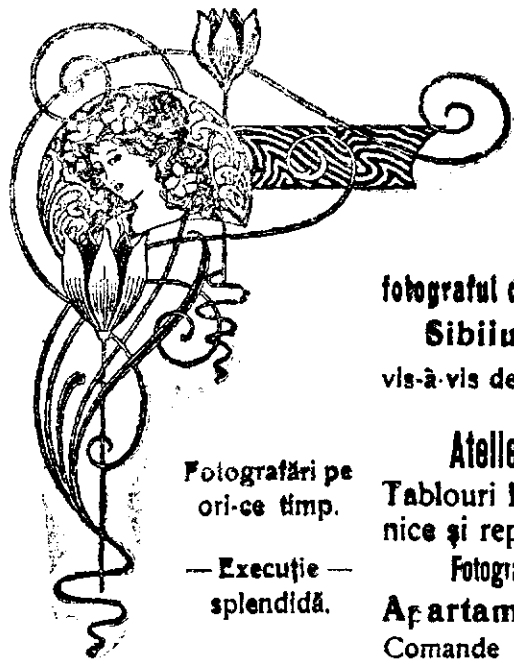
de clopote

Primește turna-
 rea a ori-ce fel de
 clopote, turnarea de
 nou a celor crepate
 sau schimbarea lor.

Recomandă pe
 lângă garanție ins-
 talarea cu coroană
 de fier, invenție pro-
 prie brevetată,

Comandele din
 provincie se efec-
 tuesc repede și con-
 științios. La cerere
 trimite preliminar
 gratuit și franco.

Premiat:
München 1903. Sibiu 1903. București.
1906. Brunn 1907. Bruxelles 1911.

Emil Fischer,

fotografatul de curte al A. S. R. Prințului Josif
Sibiu, Str. Cienădiei No 5.
vis-à-vis de Motelul „Impăratul Romanilor”.

Fotografări pe
ori-ce timp.

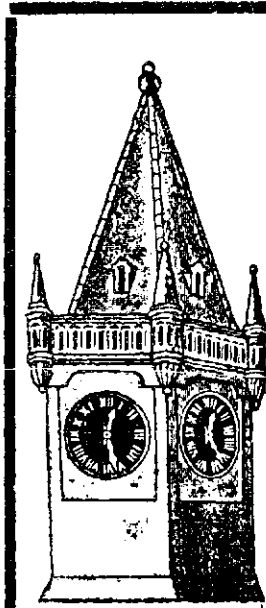
— Execuție —
splendidă.

Atelier de fotografări artistice.

Tablouri în grupuri; de copii; arhitecto-
nice și reproduceri de toffelul la mărime.

Fotografii în portret, afară de atelier.

Apartament propriu de pictură.
Comande numai după fotografiile de probă.

Fabrica nouă de OROLOGE DE TURN Sarkadi Zoltán & Comp.

fabricanți de orologe pentru turnuri în
Nagyvárad, Damjanics-u. 30.
(Casa proprie)

Recomandă introducerea admirabilelor oro-
loage de aramă, cari trebuie să trase tot la 8 zile
odată, pentru biserici, palate, primării, fabrici
și căsării. Se pregătesc orologe pentru prețuri
convenabile, garanție mai mulți ani. Parohiilor și
primăriilor se vând și în rate lunare. Repararea
orologelor de turn se execută cu minuțiozitate.

— Atelierul de fotografării a lui —

CSIZHEGYI SÁNDOR

Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.
— (Lângă farmacia lui Hintz). —

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase foto-
grafii, deasemenea acuarele, picturi în olei,
specialități în pânze ori mătase, cari prin spă-
lare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă
n'o confundați, Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás
király tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. —
Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

Am onoare a face atente da-
mele asupra salonului meu de

corsete.

Lucrez corsete după măsură,
fason franțuzesc, cu preț ieftin.

Reparaturi se primesc și se efectuează ieftin.

Merg după dorință și acasă.

O cartă postală este îndeajuns.

Rog stimatele doamne numai la o probă
ca astfel să se poată convinge. — Cu stimă.

Salonul de corsete
JOSEFINE BINDER
Sibiu-Nagyszeben
Strada Cienădiei Nrul 20. — Etajul I.

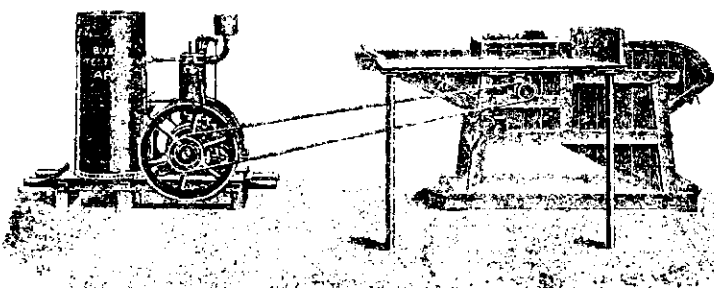
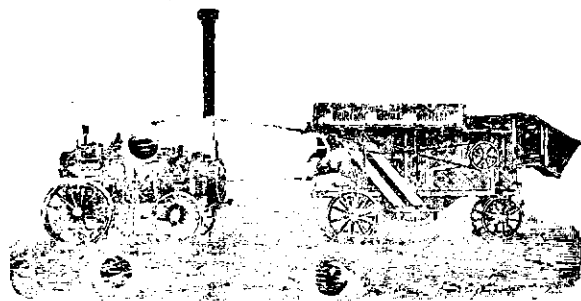
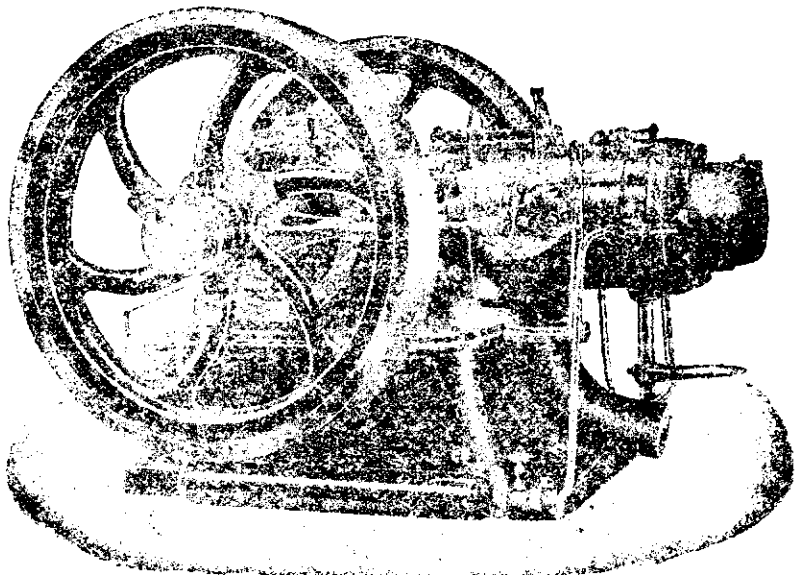
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și toffelul de mașini agricole, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și toffelul de motoare cu benzină, oleiu brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem mori cu motoare cu prețurile cele moderate și cu plățire în rate.

Cu garnituri pentru
rat și cu prospecte pe
mori servim bucuroși
ventual pentru prim
lucrurilor acestora și
cerea contract
mergem la fa
cului pe spes
noastre.